

**ÖĞRENCİ TAKIMLARI- BAŞARI BÖLÜMLERİ (ÖTBB)
TEKNİĞİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ
AKADEMİK BAŞARIYA VE KALICILIĞA ETKİSİ**

Seçil KÜÇÜKİLHAN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Gürbüz OCAK

Kasım, 2013

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÖĞRENCİ TAKIMLARI- BAŞARI BÖLÜMLERİ (ÖTBB)
TEKNİĞİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ AKADEMİK
BAŞARIYA VE KALICILIĞA ETKİSİ**

Hazırlayan

Seçil KÜÇÜKİLHAN

Danışman

Doç. Dr. Gürbüz OCAK

AFYONKARAHİSAR 2013

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarı ve Kalıcılığa Etkisi” adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21/ 11/ 21013

Seçil KÜÇÜKİLHAN

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Gürbüz OCAK

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

: Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL

İmza

İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Seçil KÜÇÜKİLHAN'ın "Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri (ÖTBB) Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersinde Akademik Başarı ve Kalıcılığa Etkisi" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 21.11.2013 günü saat 10:30'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
MÜDÜR

ÖZET

ÖĞRENCİ TAKIMLARI- BAŞARI BÖLÜMLERİ (ÖTBB) TEKNİĞİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ AKADEMİK BAŞARIYA VE KALICILIĞA ETKİSİ

Seçil KÜÇÜKİLHAN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Kasım, 2013

DANIŞMAN: Doç. Dr. Gürbüz OCAK

Bu çalışmada ilköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin Öğrenci Takımları- Başarı Bölümleri tekniğinin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi incelenmiştir. Uygulama İstanbul ili Sultangazi ilçesindeki bir ilköğretim okulunda 2012-2013 eğitim- öğretim yılında iki farklı sınıf ve 48 öğrenci ile yapılmıştır.

Çalışmada öntest- sontest kontrol gruplu model ve eylem araştırması kullanılmıştır. Öntest ve sontest veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için, KR-20 güvenilirlik analizi yapılmış ve sonucunda KR-20 güvenilirlik katsayısı 0.89 olarak bulunmuştur.

Ölçme araçlarından alınan sonuçlara istatistiksel analizler yapılmış, grupların puan ortalamalarına ve anlamlılık durumlarına bakılmıştır. Ölçme araçlarının verdiği puanların karşılaştırılması için t testi kullanılmıştır. Uygulama sonunda öğrenci görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Ayrıca değerlendirme (görüşme) formundan alınan görüşler NVivo7 bilgisayar programında analiz edilmiştir.

Bu araştırmaya göre Öğrenci Takımları- Başarı Bölümleri tekniğinin uygulandığı deney gruplarının her ikisinin de akademik başarısı geleneksel öğretim yöntemleri kullanan kontrol gruplarına göre daha yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Takımları- Başarı Bölümleri, Sosyal Bilgiler Eğitimi

ABSTRACT

THE EFFECTS OF STUDENTS TEAMS-ACHIEVEMENT DIVISIONS METHOD ON ACADEMIC SUCCESS AND PERMANENCE IN SOCIAL SCIENCES LESSON

Seçil KÜÇÜKİLHAN

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF PRIMARY EDUCATION

November, 2013

Adviser: Associate Prof. Dr. Gürbüz OCAK

In this study, the effect of Students Teams- Achievement Divisions method to academic success and permanence was examined in the lesson of Social Knowledge for 4th grade students. The research was involved 2 different classes of students from a primary school in Sultangazi in İstanbul, in the 2012- 2013 academic year. The application was carried out on 48 students.

In this study, pretest – posttest control group model and action research were used. The pretest and posttest were used as data collecting instruments. For the reliability of the scale, KR-20 reliability analysis was done. KR-20 reliability coefficient of the test was found as 0.89.

The results received from developed measurement instruments were subjected to statistical analyses individually and the averages of the groups and level of significance were analyzed. The “t test” was used for the comparison of the scores which the measurement instruments had given. At the end of application, the views of students were taken. Also, opinions obtained from assessment were analyzed with NVivo7 computer programme.

According to this study, academic success of both experiment groups to whom learning Students Teams- Achievement Divisions method were applied was higher than control groups to whom traditional methods were applied.

Key Words: Students Team- Achievement Divisions, Social Knowledge Education

ÖNSÖZ

Eğitimin temel amacı, her yönüyle kendini geliştirebilmiş ve kendini tanıyan bireyler yetiştirmektir. Bu bireyler de çağımıza uyum sağlamış, aktif düşünen, sorgulayan, araştırma yapan, neden – sonuç ilişkileri kurarak analiz ve sentez yapabilen kişilerdir. Bu özelliklere sahip bireyleri yetiştirmek ise eğitimcilerin görevlerindedir.

Eğitim kalitesini etkileyen etmenlerin başında öğretmenlerin derslerinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri gelmektedir. Yapılan araştırmalar eğitim- öğretim ortamlarında öğrenen merkezli yöntemlerin kullanılmasının başarıyı, kalıcılığı ve derse karşı olan tutumları olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Bu çalışmada öğrenene aktif katılma imkânı sağlayan işbirliğine dayalı öğrenme yöntemlerinden “Öğrenci Takımları – Başarı Bölümleri” tekniğine uygun uygulama yapılmıştır. Bu çalışma ile Öğrenci Takımları- Başarı Bölümleri tekniğinin akademik başarıya ve kalıcılığa etki düzeyi araştırılacaktır.

Çalışmanın her aşamasında büyük bir sabır ve özveriyle bilgi birikimini paylaşarak sonsuz destekte bulunan danışmanım Sn. Doç. Dr. Gürbüz OCAK’a; bulgular kısmının şekillenmesinde yardımını esirgemeyen ve eş gözlemci olarak çalışmaya destek olan Sn. Süreyya Şevki YILDIZ’a; uygulama aşamasında yardımını esirgemeyip sınıfını açan zümrem Sn. Fatma ŞAHİN’e teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bana her zaman güvenen, çalışma boyunca ilgilerini, sevgilerini ve manevi desteklerini hep yanımda hissettiğim değerli eşim Hasan KURÇAK’a ve aileme; teşekkür ederim.

Seçil KÜÇÜKİLHAN

İÇİNDEKİLEER

Sayfa

YEMİN METNİ	iii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ.....	8
1.1. SOSYAL BİLİMLER.....	8
1.2. SOSYAL BİLGİLER ve SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ.....	8
2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMI.....	9
2.1. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ VİZYONU.....	10

2.2.SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ GEREKÇESİ ve AMACI.....	11
2.2.1. Programın Gerekçesi.....	11
2.2.2. Sosyal Bilgiler Programının Amaçları.....	11
2.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMINDA ÖĞRETİM STRATEJİLERİ.....	12
3. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME.....	14
3.1. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME NEDİR?.....	14
3.2. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENMENİN TEMEL İLKELERİ.....	14
3.3. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN SAYILTI LARI.....	16
3.4. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN AVANTAJLARI.....	16
3.5. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN DEZAVANTAJLARI.....	17
3.6. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME TEKNİKLERİ.....	17
3.6.1. ÖTBB Nedir?.....	17
3.6.1.1.ÖTBB Gruplarının Ayarlanması.....	19
3.6.1.2.ÖTBB Tekniğinin Uygulanması.....	19

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	21
1.1. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİYLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	21
1.2. ÖTBB TEKNİĞİYLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	30
2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	32
3. VERİ TOPLAMA ARACI.....	33
3.1. ÖNTEST-SONTEST KONTROL GRUPLU MODEL.....	33
3.2. KALICILIK TESTİ.....	36
3.3. ÖTBB DEĞERLENDİRME (GÖRÜŞME) FORMU.....	36
4.VERİLERİN TOPLANMASI VE UYGULAMA SÜRECİ.....	36
5.VERİLERİN ANALİZİ.....	38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYİ BAKIMINDAN ÖNTEST SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	39
2. ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	40
2.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	40
2.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
2.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
2.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	42
2.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	43
2.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	43

2.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	44
2.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	45
2.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	45

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇ	52
2. ÖNERİLER.....	55
KAYNAKÇA.....	56
EKLER.....	63

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımını Esas Alan Stratejiler.....	13
Tablo 2. İlerleme Puanı Belirleme Ölçütleri.....	18
Tablo 3. Takım Ödülleri İçin Puan Ölçütleri.....	19
Tablo 4. Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü.....	30
Tablo 5. Araştırmadaki 4. Sınıflar İçin Uyarlanmış Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü.....	31
Tablo 6. Deneklerin Cinsiyet Dağılımı.....	32
Tablo 7. Güvenirlilik Çalışması Öncesi Öntest – Sontest Madde Sayıları.....	33
Tablo 8. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Güvenirlilik Çalışması Sonucu Kullanılan Maddeler ve Ayırt Edicilik İndeksleri.....	34
Tablo 9. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Güvenirlilik Çalışması Sonucu Kullanılan Maddeler ve Ayırt Edicilik İndeksleri.....	34
Tablo 10. Güvenirlilik Çalışması Sonrası Öntest – Sontest Madde Sayıları.....	35
Tablo 11. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Kazanımları ve Madde Numaraları.....	35
Tablo 12. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Kazanımları ve Madde Numaraları.....	35
Tablo 13. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	39
Tablo 14. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	39
Tablo 15. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	40
Tablo 16. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	41

Tablo 17. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular.....	42
Tablo 18. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular.....	42
Tablo 19. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney Grubunun Öntest- Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	43
Tablo 20. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney Grubunun Sontest ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular.....	44
Tablo 21. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney Grubunun Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	44
Tablo 22. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney Grubunun Sontest ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular.....	45
Tablo 23. Tema Ve Alt Temalarla Yapılan Kodlama İlişkin Kelime Ve Öğrenci Sayıları.....	46
Tablo 24. Değerlendirme (Görüş) Formuna Göre Genel Dağılım Şeması.....	47
Tablo 25. Değerlendirme (Görüşme) Formuna Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	47

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

KR-20 : Kuder Richardson-20

ÖTBB : Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri

TTKB : Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

GİRİŞ

Değişen ve gelişen çağla birlikte eğitim programlarının da değişime uğraması kaçınılmaz olmuştur. Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar eğitim programlarımızda köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri zamanla bırakılarak yeniçağa uygun bireylerin yetiştirilmesine olanak sağlayacak öğrenci merkezli bir anlayışa doğru yönelme olduğu görülmektedir.

Günümüzde eğitim programının temeli yapılandırmacılık anlayışına dayanmaktadır. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre öğrenme, bireyin bilgileri aynen almaları yerine, kendi bilgilerini yeniden oluşturmalarıdır (Özden,2003). Yeni program da öğrencilerin aktif olmasını, bilgiyi yapılandırmasını, araştırma yapmasını, grup tartışmaları içinde olmasını hedeflemektedir.

Eğitim programındaki bu değişiklik Sosyal Bilgiler dersine de yansımıştır. Demirkaya (2005)'e göre bu değişim ile yenilenen Sosyal Bilgiler programlarının ana hedefi, iyi vatandaş yetiştirmektir.

Bireylerin ve toplumların aralarındaki ilişkileri düzenlemede Sosyal Bilgiler dersine büyük yük düşmektedir. Sosyal Bilgiler programı, bireyin bütün özelliklerini göz önünde bulundurarak, yaşama aktif katılmasını sağlayan, doğru kararlar almasına yardımcı olan, bireyin kendine ve topluma yararlı bir fert olmasına katkı sağlayan bir yaklaşımı kapsamaktadır. Yeni Sosyal Bilgiler programı, öğrencinin kendi yaşantısından yola çıkarak bilgiyi kendisinin yapılandırmasını hedeflemektedir (Safran, 2004). Bunu sağlamada en etkili yöntemlerden biri de öğrenciler arasındaki etkileşimin en üst düzeyde sağlandığı İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemidir (Grenier, Dyson & Yeaton, 2005). İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemi kişinin kendi görüşünü ortaya koymasında, toplumun kurallarını benimseyerek bunlara uymasında ve toplumsal kişilik kazanmasında etkili olur (Cin,2005).

İstenilen ve amaçlanan bireylerin yetiştirilmesinde Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan yöntem ve stratejilerin önemi fazladır. İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminde; bireyler grupta çalışmak zorunda oldukları için birbirine yardım etme davranışı ön plandadır. Bu yardımlaşma faaliyetleri süresince öğrenciler, gruptaki arkadaşlarına kendi düşüncelerini aktarmak için problemi yeniden düzenleme, açıklama ve problemin nasıl çözüleceğinin açıklamasını yaparlar (Şimşek, Doymuş ve Karaçöp, 2009).

İşbirliğine dayalı öğrenme, üzerinde uzun yıllardır araştırmalar yapılan ve çoğunluğu öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisi üzerine olan bu araştırmalarla birçok ülkede, her çeşit okulda, her temel konu alanında ve her sınıf seviyesinde etkililiği ortaya konmuş bir yöntemdir (Slavin,1995, akt. Yağcı, Kaptı ve Beyaztaş, 2012). Grup çalışması öğrencilerin birbirleriyle olan sosyal ilişkilerini düzenlemelerinde, akranlarıyla birlikte öğrenme yaşantısı kazanmalarında etkili olan bir yöntemdir. Ayrıca öğrencinin bilgisini kullanmasına, düzenlemesine ve bilgiyi yeniden oluşturmaya katkı sağlamaktadır.

Eğitim- öğretim hayatında etkin şekilde kullanılabilen işbirliğine dayalı öğrenme yöntemi ortamları, grup çalışmasını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir. Araştırmacılar öğrencilerin küçük gruplar halinde çalıştıklarında öğretilenleri daha iyi öğrendiklerini ve öğretilenleri belleklerinde daha iyi tuttuklarını, öğrencilerin grup arkadaşlarıyla çalıştıkları sosyal ortam ile daha uyumlu olduklarını diğer geleneksel yöntemlerle karşılaştıklarında tespit etmişlerdir (Köseoğlu,2010).

Bu açıdan bakıldığında etkililiği araştırmalarla da desteklenmiş olan bu yöntemin, eğitim- öğretim hayatının vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi kaçınılmaz olmuştur.

İşbirliğine dayalı öğrenmenin birçok alt yöntemleri vardır. Bunlardan biri de Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğidir. Demirel (2010)'a göre Öğrenci Takımları-Başarı Bölümlerinde (ÖTBB) öğrenciler, tüm takım arkadaşlarının dersi derinlemesine öğrenmiş olduklarından emin oluncaya kadar takım içinde çalışırlar. Yetersizlikleri tartışabilir ya da çalıştıkları konuya ilişkin birbirlerini test ederler. Tüm öğrenciler birlikte çalışmalarına karşı sınavlarda bireysel hareket ederler. Aldıkları sınav puanları geçmişteki ortalamaları ile karşılaştırılarak takım puanına katkıda bulunurlar. Bu şekilde öğrenciler hem kendilerine hem de takımlarına karşı sorumluluk duyduklarından derse aktif olarak katılabilirler.

ÖTBB'de öğrenci, hem kendi hem de takım başarısı için mücadele ederek aktif olarak öğrenme faaliyeti içinde olacağından ders daha zevkli ve eğlenceli hale gelecektir. Öğrenci yalnız kendi öğrenmesinden değil, takım arkadaşlarının öğrenmesinden de sorumlu olacağından, bu tekniği arkadaşlık ve takım bağlarını güçlendirici bir teknik olarak görmek mümkündür.

ÖTBB tekniği farklı derslerde de uygulanarak öğrencinin hem bireysel hem de takım içindeki performansını geliştirmesine yönelik fırsatlar sunabilmektedir.

1. TEZİN AMACI

Bu çalışmanın temel amacı; işbirlikli öğrenme yönteminden Öğrenci Takım-Başarı Bölümleri'ni (ÖTBB) geleneksel öğretim yöntemi ile karşılaştırarak bunların ilköğretim 4. sınıfta bulunan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarı ve kalıcılığına olan etkisini belirlemektir. Ayrıca ÖTBB tekniği ile işlenen Sosyal Bilgiler derslerinde, öğrencilerin bu teknikle işlenen Sosyal Bilgiler dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

2. TEZİN ÖNEMİ

Yenilenen Sosyal Bilgiler programında öğrencilerin edindikleri kazanımlar sonunda, kişisel ve sosyal yeterliliklerini tanıyan, yeniliklere açık, etkili iletişim kurabilen, sorumluluk alabilen, başkalarına saygılı, işbirliğine açık, kendine güvenen, topluma yararlı bir birey olarak yetişmelerini esas almıştır (MEB,2005).

Bu kazanım ve becerilerin öğrenci yaşantısına eklenebilmesi için öğrenme ortamlarında öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirebildikleri, sorumluluk üstlenebildikleri, akranlarından öğrenebildikleri grup çalışmalarına yer verilmelidir. Grup çalışmalarında grupların heterojen olarak dağılımından ötürü farklı özellikteki öğrenciler bir araya gelmekte ve öğrenciler farklı bakış açıları yakalayabilmektedir.

Öğrencinin etkin şekilde katılımı olmadan öğrenmenin istenilen düzeyde gerçekleşmesi olanaklı görünmemektedir. Yeni programla gündemde olan İşbirliğine Dayalı yaklaşım, istenilen öğrenme ürünün ortaya çıkmasında hem bireysel hem de grupsal etkinliklere yer vermesi açısından önem teşkil etmektedir. Öğrenci Takımları – Başarı Bölümleri (ÖTBB) tekniği, İşbirliğine dayalı grupsal ve bireysel süreçleri ve etkinlikleri kapsayan bir tekniktir.

4. sınıf Sosyal Bilgiler programında yer alan etkinliklerin işbirliğine dayandırılması, İşbirlikçi Öğrenme yönteminden ÖTBB tekniğinin araştırma konusu olarak belirlenmesinde etkin rol oynamıştır. Yine alan yazına bakıldığında ÖTBB tekniğine ait çalışmaların ilköğretim 2. kademe ve üniversiteleri kapsadığı ve çalışmaların büyük çoğunluğunun sayısal derslerle ilgili olduğu görülmektedir. Tekniğin kalabalık sınıflarda da uygulanabilirliği ve sınavlarda bireyselliğin olması da araştırma konusunun seçilmesinde önemli bir etken olmuştur. Ayrıca

işbirlikli öğrenme ile tasarlanan öğretim programı hakkında öğrenci görüşlerinin belirtildiği çalışmaların sayısının sınırlı olmasından dolayı gelecek çalışmalara yön vermesi açısından araştırmada uygulamayla ilgili öğrenci görüşlerine de yer verilmiştir.

3. PROBLEM

Problem cümlesi olarak “ Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulanmasının geleneksel öğretim yöntemlerine göre öğrenci başarısını etkileme düzeyi nedir?” olarak belirlenmiştir.

4. ALT PROBLEMLER

Araştırmanın yukarıda verilen ana problemine çözüm bulmak için şu alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
2. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
3. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı öğrencilerin kalıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
4. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı öğrencilerin kalıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
5. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi kalıcılık düzeyleri (sontest- kalıcılık testi puanları) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
8. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi kalıcılık düzeyleri (sontest- kalıcılık testi puanları) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
9. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniği uygulamasına yönelik bakış açıları nasıldır?

5. DENENCELER

Belirtilen temel probleme yanıt bulmak amacıyla denenceler test edilmiştir.

1. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.
2. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.
3. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı öğrencilerin kalıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.
4. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı öğrencilerin kalıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.
5. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

6. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi kalıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
7. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.
8. İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi kalıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

6. SAYILTILAR

Bu araştırmanın dayandığı sayılıtlar şöyledir:

1. Deney ve kontrol grubundaki öğrenciler uygulamalardaki testleri dikkatlerini yoğunlaştırarak doğru cevaplamışlardır.
2. Öğrenciler, ölçme araçlarının uygulanma aşamasında aynı düzeyde güdülenmiştir.
3. Öğrencilerin başarı testinden aldıkları ön test ve son test puanları, başarı düzeylerini yansıtmaktadır.
4. Öğrenciler araştırma sonuçlarını etkileyecek düzeyde, sınıf dışında birbirlerini etkilememişlerdir.
5. Uygulamanın yapıldığı sınıflarda ortam özellikleri gibi diğer şartlar eşit olarak kabul edilmiştir.

7. SINIRLILIKLAR

Bu araştırmanın sonuçlarının yorumu ve genellenebilirliği

1. 2012-2013 eğitim- öğretim yılıyla,
2. İstanbul İli, Sultangazi İlçesi, Şehit Teğmen Ali Yılmaz İlköğretim Okulu 4/A ve 4/C sınıfı öğrencileriyle,
3. Sosyal bilgiler dersi 4. Sınıf “İnsanlar ve Yönetim” ve “Uzaktaki Arkadaşım” üniteleriyle,
4. Öğrenenlere ön test ve son test olarak uygulanan çoktan seçmeli testlerle sınırlıdır.

8. TANIMLAR

Geleneksel öğretim yöntemleri öğretmen ağırlıklı etkinliklerden oluşmaktadır. Öğretme-öğrenme etkinliklerinde zamanın büyük bölümü öğretmence kullanılmakta ve iletişim büyük oranda tek yönlü olmaktadır (Alkan, 1977, akt. Sönmez, 2005: 3).

Geleneksel ortamların incelendiği çalışmalarda, öğretim programlarına sıkı sıkıya bağlılığın bulunduğu ve öğrenciye konunun standart bir yaklaşımla anlatıldığı belirtilmiştir (Keser ve Akdeniz, bt).

Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniği, Slavin (1983) tarafından geliştirilmiştir. Demirel (2009)'a göre bu teknik; heterojen öğrenci gruplarının oluşturulması, öğrenme ünitesinin gruba verilmesi, hangi grup çalışmasının yapılacağına belirlenmesi, grup çalışmasının ardından her öğrenciye test verilmesi, öğrencilerin aldıkları puana göre başarı sırasına dizilmesi ve bireysel olarak toplanan puanların grup puanına eklenerek en başarılı gruba ödül verilmesi olarak uygulanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

1.1 SOSYAL BİLİMLER

Günümüze kadar bilim adamları bilimin tam olarak ne olduğu hakkında görüş birliğine sağlayamadıklarından bilimin çeşitli tanımlamaları yapılmıştır. Bunlar arasında, “...nesnel sağlamlığı olan bilgiler bütünü”, “neden-sonuç ilişkilerinin ifade edildiği sistematik bilgiler birikimi”, “insanoğlunun biriktirdiği, kaydedilmiş sistematik bilgi” biçiminde tanımlara rastlanmaktadır (Karasar,2009: 8). Bilimin birçok şekilde tanımının olması bilimin kapsamının geniş olduğunu bir kanıttır.

Sosyal bilimler ise, insanların birbirleriyle ve toplumla olan ilişkileri üzerine yoğunlaşan bir bilim dalıdır. ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS)'e göre Sosyal Bilgilerin temel amacı birbirine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır (Doğanay, 2003).

Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler birbirleriyle iç içe olduğundan sıklıkla birbirleriyle karıştırılmaktadır. Sosyal Bilimler; Coğrafya, Tarih, Vatandaşlık Bilgisi, Sosyoloji, Psikoloji, Hukuk vb. konuları kapsayan bilim dalıdır. Oysaki Sosyal Bilgiler bir öğretim alanıdır.

Sosyal Bilgilerin temelini, Sosyal Bilimler oluşturduğundan, Sosyal Bilgiler dersi; Tarih, Coğrafya, Sosyoloji, Siyaset Bilimi, Psikoloji gibi disiplinlerden elde edilmiş bilgilerin disiplinlerarası yaklaşımla harmanlanıp ilköğretim düzeyindeki çocukların algılama düzeylerine uygun duruma getirildiği bir derstir (Sözer, 1998).

1.2 SOSYAL BİLGİLER VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

Günümüzde eğitim kapsamındaki her şey, sürekli olarak kendini yenileyerek gelişimine devam etmektedir. Bu gelişimde artarak devam eden araştırmalar oldukça etkilidir. Toplumun ve

bireyin faaliyetleriyle ilgilenen Sosyal bilimlerin öğretim alanı olan Sosyal Bilgiler de değişimin vazgeçilmez bir parçası olmuştur.

Sosyal bilgiler programlarının ana hedefi, içerisinde yaşamış olduğumuz, demokratik, laik, sosyal, hukuk devletinde “sorumlu vatandaş” olarak adlandırabileceğimiz şekilde öğrencilere bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak iyi vatandaş yetiştirme idealinin gerçekleştirilmesidir (Avşar ve Alkış, 2007).

Sosyal Bilgiler, öğrencinin kendi yaşamında karşılaşacağı bir takım sorunlara karşı hazırlıklı olmayı ve bu sorunların çözümünde en uygun seçeneği bulabilmesi açısından öğrenciyi gelecekteki hayatına hazırlamak ve onu hayatın kendisi olan, onun içinden alınmış olaylarla karşılaştırarak bu olaylardan ders almanın yollarının öğrenilmesini sağlar (Köken, 2002).

Sosyal Bilgiler, bir toplumun devam etmesi ve gelişmesinde önemli yer tutar. Yiğit (2007)’ye göre öğrencilerin bireysel ve toplumsal yaşamlarına yardımcı olacak bilgi, beceri ve tutumları edinmelerinde Sosyal Bilgiler dersi ön plandadır. Bu nedenden ötürü Sosyal Bilgiler dersi, eğitim programlarında yer almaktadır.

2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMI

Ülkemizde Sosyal Bilgiler dersinin ve konularının ilköğretim ders programları içerisindeki tarihsel gelişimi incelendiğinde; bu ders ve konuların 1926 yılı programında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri olarak ayrı ayrı yer aldığı, 1967 yılında bu derslerin Sosyal Bilgiler adı altında toplandığı, 1989 yılındaki programda ortaokullarda Millî Tarih, Millî Coğrafya ve Vatandaşlık dersi olarak tekrar ayrıldığı ve 1998 yılı programında Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık derslerinin tekrar Sosyal Bilgiler adı altında birleştirildiği görülmektedir (Sönmez, 1999). 2005 yılında yapılan köklü değişikliklerle beraber, ilköğretim birinci ve ikinci kademeye yönelik Sosyal Bilgiler programlarında tek disiplinli ve çok disiplinli program desenlerinin hâkimiyeti sona erdirilmeye çalışılmış, sosyal bilim konularının birbiri içine kaynaştırılmış olarak yer aldığı disiplinlerarası program desenine ağırlık verilmiştir (Semenderoğlu ve Gülersoy, 2005: 160).

Sosyal Bilgiler programı;

- Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak bireylerden beklenen niteliklerin gelişmesine duyarlılık gösterir.

- Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
- Öğrencilerin fiziksel, duygusal açıdan sağlıkla ve mutlu bir birey olarak yetişmesini amaçlar.
- Milli kimliği merkeze alarak evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
- Öğrencilerin kendi örf ve adetleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki, sosyal, kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
- Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bir birey olarak yetişmesini önemser.
- Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.
- Öğrencilerin, öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
- Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır (Gülcan, Bayram, Kılıç ve Midilli, 2010).

Tüm bu maddeler göz önünde bulundurularak yenilenen Sosyal Bilgiler dersi yapılandırmacı anlayışa göre şekillenmiş, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak etkinlikler hazırlanmıştır. Yapılandırmacı anlayışa göre düzenlenen programda sosyal katılım, karar verme, empati, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, teknolojiden yararlanma, araştırma, gözlem vb. gibi temel beceriler yer almaktadır.

2.1. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ VİZYONU

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının vizyonu, 21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi

üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir (MEB, 2005, 50).

Yapılandırmacı yaklaşımın etkisiyle şekillenen Sosyal Bilgiler programında, vizyonu gerçekleştirecek beceri, kazanım ve değerlere yer verilmiştir.

2.2. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ GEREKÇESİ VE AMACI

2.2.1. Programın Gerekçesi

Tüm dünyada bireysel, toplumsal ve ekonomik alanda yaşanmakta olan değişimi ve gelişimi; ülkemizde de demografik yapıda, ailenin niteliğinde, yaşam biçimlerinde, üretim ve tüketim kalıplarında, bilimsellik anlayışında, toplumsal cinsiyet alanında, bilgi teknolojisinde, iş ilişkileri ve iş gücünün niteliğinde, yerelleşme ve küreselleşme süreçlerinde görmek mümkündür. Tüm bu değişim ve gelişimleri eğitim sistemimize ve programlarımıza yansıtma bir zorunluluk hâline gelmiştir (MEB,TTGK,2005).

2.2.2. Sosyal Bilgiler Programının Amaçları

Cumhuriyetin ilanından sonra 1926 yılında Sosyal bilgiler Programının amacı “Genç nesli muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmek” olarak belirtilmiştir.

1929 yılında ise, “İlk tahsil çağında bulunan çocukların bedence ve ruha en salim itiyatlara sahip olmalarını temin edecek bir muhit içinde en lüzumlu bilgileri ve maharetleri kazandırmak, genç neslin mektebe ilk girdiği günden itibaren içtima-i kudret ve kabiliyetçe müterakki bir intizamlarla yetişecek milli cemiyet ve Türk Cumhuriyetine ruhen ve bedenen en faydalı bir tarzda intibak etmeğe azami ehliyeti kazandırmak” olarak Sosyal Bilgilerin amacı tanımlanmıştır (Sönmez,1999: 51-52).

Cumhuriyet döneminin üçüncü programı olan 1936 programı daha önceki öğretim programlarında olduğu gibi cumhuriyete, inkılaplara ve sisteme sadık iyi vatandaşlar yetiştirme amacını muhafaza etmiştir (MEB, 1936).

1948 Sosyal Bilgiler programının amaçlarının ise yurttan ve dünyada meydana gelen milli, insani, kültürel, ekonomik ve demokratik gelişmeler temelinde toplumsal, kişisel, insanlık

ilişkileri ve ekonomik hayat ana başlıkları dâhilinde ülke sevgisi, Türk devrimlerine bağlılık, vatandaşlık bilinci kazandırmak olduğu belirtilmiştir (Tazebay, 2000).

1962 program taslağında, önceki yıllarda olduğu gibi Sosyal Bilgilerin amacını iyi ve sadık vatandaş yetiştirmek olarak belirlenmiştir(Aktan,2006).

1998 ve son olarak 2005 yılında programdaki değişikliklerle Sosyal Bilgilerin amaçları şekillenmiştir.

NCSS'ye göre, Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünya da, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneğini geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır (Doğanay, 2003).

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005).

Bu amaçlar doğrultusunda ders ve etkinlik kitapları öğrencilerin farklı bakış açılarını sentezleyip, kendi bakış açılarını bulmalarına, topluma faydalı birer birey olarak yetişmelerine yardımcı olacak şekilde şekillenmiştir.

2.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMINDA ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

2005 yılında yenilenen ilköğretim programında yapılandırmacı yaklaşım ön plana çıkmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci merkezli olduğundan seçilen öğretim stratejilerinin de öğrenci merkezli olması kaçınılmazdır.

Tablo 1. Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımını Esas Alan Stratejiler

Öğretmen merkezli stratejiler			Öğrenci merkezli stratejiler		
Klasik sunum	Gösterim	Tüm sınıf tartışması	Rol Yapma	Proje	Bağımsız Çalışma
	Hikaye anlatımı	Video gösterimi	Küçük grup tartışması (akran öğretimi)	Kütüphane taraması	Öğrenme merkezleri
	Programlandırılmış birebir öğretim	Simülasyon	Okul gezisi	Sorgulama	Programlandırılmış öğrenme
		Alıştırma yapma	İşbirliğine bağlı öğrenme	Keşfetme	Kişileştirilmiş öğrenme sistemleri
			Drama	Problem temelli öğrenme	
			Oyun oynama		

Kaynak: MEB, TTKB, 2005: 17

“Seçilen öğretim yöntemleri; öğretmenin bir antrenör gibi öğrencileri motive eden, durumlara tanı koyan, gerektiğinde rehberlik eden, öğrencilerin yararına yeni ve özgün ortamlar hazırlayabilen, öğrenmekten bıkmayan ve sürekli araştıran özelliklere sahip olmasını gerektirir. Öğrenci de araştırma ve sorgulama yöntemlerini kullanarak günlük hayatta karşılaştığı sorunlara kendine göre cevaplar arayan, bilgi üretebilen bir birey konumuna gelir. Bu süreçlerde öğrenci hem beden hem de zihnen etkin olur” (MEB, TTKB, 2005: 17).

Okul hayatı, öğrencinin bireysel özelliklerinin ve sosyal özelliklerinin gelişimine uygun ortamlar hazırlanmalıdır. Öğrencilerin bireysel ve toplumsal yönlerdeki davranışlarının geliştirilmesi için öğrenme ortamlarının ve öğretim tekniklerinin uygun bir şekilde uyarlanıp kullanılması gerekmektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğrenciyi topluma hazırlamayı ve bilinçli bir vatandaş olarak yetişmesine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bu gelişime yardımcı olmak amacıyla Sosyal

Bilgiler dersinde grup etkinliklerine yer verilmelidir. Grup çalışması öğrencilere, sorumluluk alma, empati kurma, sosyal becerilerini geliştirme gibi fırsatlar sunmaktadır. Günümüzde ise yapılandırmacılığa dayanan eğitim programına göre grup çalışmaları içerisinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi sıklıkla kullanılmaktadır.

3. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME

3.1 İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME NEDİR?

İşbirliğine dayalı öğretim yöntemi 1970'li yıllardan itibaren önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle Eğitim Sosyal Psikologlarının, küçük grup teknikleri ve grup içindeki öğrenci etkileşimlerini inceleyen araştırmaları, işbirliğine dayalı öğretim tekniklerinin gelişmesinde önemli katkıda bulunmuştur (Erden,1998). Günümüzde ise bu teknik başta ABD olmak üzere tüm dünyada giderek tanınır ve uygulanır hale gelmiştir.

İşbirlikli öğrenme öğrencilerin birbirleriyle yarıştıkları ya da öğretmen merkezli bir yöntem değildir. Dilmaç ve Ekşi (2007)'ye göre eğer eğitim bireysel ve yarışmacı olursa yetişen bireyler kendisini düşünen, benmerkezci kişiler olarak yetişebilir. Tüm bu kavram ve becerilerinin kazandırılması işbirlikçi bir yaklaşımın kazandırılmasıyla gerçekleşir. İşbirlikli sınıflar, öğrencilerin küçük gruplar halinde toplanarak etkileşimde buldukları, öğretmenin de grupların arasında dolaşarak gereksinim duyanlara yardımcı olduğu yerlerdir (Temur, 2006).

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin, sınıf ortamında küçük karma gruplar oluşturarak, ortak bir amaç doğrultusunda, akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları, grup başarısının değişik yollarla ödüllendirildiği bir öğrenme yaklaşımıdır (Gömleksiz, 1997). Bunun yanında öğrencilerin olağan ya da tartışmaya açık olayları tartışmayı öğrendikleri, etkili iletişim kurdukları, grup üyelerini dinleyerek onların görüşlerine saygı duydukları ve her türlü görüşü değerlendirerek ortak sonuca vardıkları bir öğrenme yöntemidir (Foyle, 1989).

3.2. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENMENİN TEMEL İLKELERİ

Grup çalışmalarının hepsi işbirlikli öğrenme çalışması olarak nitelendirilemez. Bir grup çalışmasının işbirlikli öğrenme olmasını sağlayan temel koşullar:

1. Grup ödülü / Ortak ürün

2. Olumlu bağımlılık/Pozitif bağımlılık
3. Bireysel değerlendirilebilirlik
4. Yüz yüze (destekleyici) etkileşim
5. Sosyal beceriler
6. Grup sürecinin değerlendirilmesi
7. Eşit başarı fırsatı olarak açıklanmaktadır (Açıkgöz, 2008: 175).

Grup Ödülü: Gerçek işbirliği ortamlarında grup üyelerinin başarılı olabilmeleri için önce grubun başarılı olması gerektiğine inanmalıdırlar. İşbirlikli öğrenme etkinlikleri öyle düzenlenmelidir ki; grup üyeleri, ancak grup başarılı olunca başarılı olabilsinler (Açıkgöz, 2008: 175).

Olumlu Bağımlılık: Olumlu bağlılık, işbirliğine dayalı öğrenmenin kalbini oluşturur. Bütün grup üyelerinin, üyelere birinin başarısının ancak gruptaki herkesin başarısı söz konusu olduğunda mümkün olabileceğini kavradıkları durumlarda başarılı şekilde yapılandırılır (Saban, 2000: 141).

Bireysel değerlendirilebilirlik: Grup başarısının tek tek bireylerin öğrenmesine bağlı olması durumudur (Açıkgöz, 2008). Başka bir deyişle öğrenciler grupta birlikte öğrenirler ancak performanslarını tek başlarına gösterirler (Demirel,2010: 97).

Yüz yüze (destekleyici) etkileşim: Öğrenciler, birbirlerinin başarısını artırmak ve garantilemek için birbirlerine yardım etmeli ve birbirlerinin öğrenmek amacıyla giriştikleri çabalarını desteklemeli, cesaretlendirmeli, yönlendirmeli ve ödüllendirmelidir (Saban,2000: 142).

Sosyal beceriler: İşbirliğine dayalı öğrenme çabalarının etkili ve verimli olması için kişiler arası iletişim becerilerinin yanında diğer sosyal becerilerin de kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen; liderlik, başkalarına güven, empatik yaklaşım, uzlaşma ve etkili iletişim becerilerini kazandırmakla da kendisini sorumlu hissetmelidir (Sönmez, 2005: 14).

Grup sürecinin değerlendirilmesi: Grup etkinliğinin sonunda grup üyelerinin hangi davranışlarına katkı getirip getirmediğinin, hangi davranışların sürmesi, hangilerinin değişmesi gerektiğinin saptanmasıdır (Korkut, 2008: 16).

Eşit Başarı Fırsatı: İşbirlikli öğrenme gruplarında her üye gruptaki diğer üyeler başarmadan, kendisinin de başaramayacağını bilir. Bu nedenle diğer arkadaşlarının öğrenmesine yardımcı olur (Kasap,1996).

3.3.İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN SAYILTI LARI

İşbirliğine dayalı öğrenme modelinin dayandığı temel sayıtlılar aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (Christison,1990).

1. İşbirliğine dayalı beceriler öğrenilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılır ayrılmaz otomatik olarak kazanamazlar, ancak bununla ilgili beceriler kolayca öğretilebilir. Grup çalışmalarının başlamasıyla beraber bu beceriler de öğrenilir.

2. Sınıfın fiziksel düzeni işbirlikçi çalışmayı etkiler. Öğrenciler grup oluşturup birbirleriyle işbirliği yapmaktan, yüz yüze iletişim kurmaktan ve karşılıklı konuşmaktan zevk alırlar.

3. Grup üyelerinin birbirine katkısı ve grup dinamiği grup çalışmalarında önemlidir. Birbirlerine yardımcı olmalarını öğrenmeleri de ancak birlikte çalışmalarıyla mümkün olabilir (Demirel, 2009: 233).

3.4. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN AVANTAJLARI

İşbirliğine dayalı öğrenme yönteminin avantajları aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (Johnson, Johnson ve Smith, 1991).

- Öğrencilerin motivasyonunu artırır.
- Bir gruptaki bireylerin birbirlerinden öğrenmelerine fırsat tanır.
- Öğrencilerin kendilerinin yalnız ve soyutlanmış olarak hissetmelerini engeller.
- Öğrencilerin kendilerine olan özgüvenini artırır.
- Öğrencilerin birbirine karşı olumlu hisler geliştirmelerini sağlar.
- Öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirir.
- Öğrencilerin sınıftaki bireysel farklılıkların farkına varmalarına yardım eder.
- Öğrencilerin okula devamını artırır.
- Öğrencilerin okula karşı olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlar (Saban,2000: 150-151).

3.5. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN DEZAVANTAJLARI

Scheepers (2000)'e göre İşbirliğine dayalı öğrenme yönteminin başlıca dezavantajları şöyle özetlenebilir:

- Kendine güveni az olan öğrenciler gruba ait olmakta zorlanabilirler.
- Yeterli öğrenme sorumluluğu taşımayanlar, daha fazla öğrenmek isteyenleri engelleyebilirler.
- Daha yetenekli öğrenciler, daha az beceri gösterebilirler.
- Üst düzeyde yetenekliler grup üzerinde baskı oluşturabilirler.
- Sorumluluk paylaşıldığı için zamanın boşa geçme riski vardır.
- Grup öğrenmeye karşı gelebilir.
- Yıkıcı tartışmalar yaşanabilir (Taşpınar, 2006: 126).

3.6. İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME TEKNİKLERİ

Literatüre bakıldığında, yapılan çalışmalar sonucunda işbirlikli öğrenme yönteminin birçok tekniğinin olduğu görülmektedir. Senemoğlu (2009)'a göre en yaygın olarak kullanılan işbirliğine dayalı öğrenme teknikleri şunlardır:

- Öğrenci takımları ve Başarı Bölümleri (ÖTBB)
- Takım-Oyun-Turnuva (TOT)
- İşbirliğine Dayalı Birleştirilmiş Okuma ve Kompozisyon (İBOK)
- Takım Destekli Bireyselleştirme (TDB)
- Karşılıklı Sorgulama (KS)
- Birleştirme
- Birleştirme II

3.6.1. ÖTBB Tekniği Nedir?

Slavin (1990)'a göre İşbirlikli öğrenmenin birden fazla tekniği vardır. Bunlardan Öğrenci Takımları Teknikleri The Johns Hopkins Üniversitesinde geliştirilmiş ve yoğun olarak araştırılmıştır. Bu gruptaki tekniklerin en önemli özelliği öğretimsel hedeflere bütün takım üyelerinin ulaşması koşuluyla elde edilebilecek takım amacı ve takım başarısını vurgulamasıdır (Bilgin, 2004: 21).

ÖTBB, öğrenci takımları tekniklerinden en kolay uygulanabilir teknik olma özelliğine sahip, Takım-Oyun-Turnuva tekniğinin basitleştirilmiş halidir (Slavin, 1980: 4). ÖTBB tekniğinin beş temel ögesi vardır. Bunlar:

Sunum: Öğretmen ilk olarak öğrenme malzemesini sınıfa sunar. Genellikle öğretmen tarafından yürütülen sunum, düz anlatım/tartışma biçiminde yapılabileceği gibi görsel ve işitsel araçlardan da yararlanılabilir. Sunum aşamasında dikkat edilmesi gereken nokta, sunumun yalnızca amaçlanan konu üzerinde yoğunlaşılması gerektiğidir.

Takımlar: Öğrenciler; akademik başarı, cinsiyet, ırk ya da etnik köken açısından sınıfı temsil edebilecek biçimde dörder kişilik takımlara ayrılırlar. Takımın ana işlevi grup üyelerini sınavlarda başarılı olabilecek şekilde hazırlamaktır. Öğretmen sunumu tamamladıktan sonra takımlar çalışma yaprakları vb. materyaller üzerinde çalışırlar. Çalışma yaprakları ve diğer materyaller takımlara öğretmen tarafından verilir. Bu aşama; takım üyelerinin, diğer takım üyelerinin de konuyu öğrendiğinden ve herhangi bir kavram yanlışlığının olmadığından emin olana kadar sürer.

Sınavlar: Öğrenciler ünitenin akışına göre yaptıkları birkaç takım çalışmasından sonra bireysel olarak sınava alınırlar. Sınavlar öğretmen tarafından, öğretilmesi amaçlanan konu ve takım çalışmaları dikkate alınarak hazırlanır. Sonuçta her öğrenci bireysel olarak değerlendirilebilir.

Bireysel İlerleme Puanları: Öğrenci, eğer bir önceki sınavdan aldığı puana göre daha iyi başarı sağlarsa, bireysel ilerleme puanı alabilir. Her öğrencinin her bir önceki sınav için elde ettiği bir “temel” notu vardır. Öğrenci bu notu aştığı ölçüde takım puanına katkıda bulunabilir (Açıkgöz, 2008: 175).

Tablo 2. İlerleme Puanı Belirleme Ölçütleri

İzleme Testi Puanı- Temel Puan	İlerleme Puanları
İzleme testi puanı, öğrencinin temel puanından 10 ve daha yukarı olduğunda	30
İzleme testi puanı, öğrencinin temel puanından 5-9 puan yukarı olduğunda	20
İzleme testi puanı, öğrencinin temel puanından ± 4 farklı olduğunda	10
İzleme testi puanı, öğrencinin temel puanından 5 puan ve daha aşağıda ise	0

Kaynak : Senemoğlu,2009: 504

Takım Ödülü: Takımlar önceden saptanmış ölçütlere ulaştıkça ödüllendirilir.

Tablo 3. Takım Ödülleri İçin Puan Ölçütleri

Ölçüt	Ödüller
25 puan ve yukarısı	Yıldızlı Pekiyi
20 puan	Pekiyi
15 puan	İyi

Kaynak: Senemoğlu, 2009: 504

3.6.1.1. ÖTBB Gruplarının Ayarlanması

Slavin(1990)'a göre eğer bir öğretmen işbirlikli öğrenme yöntemini kullanmaya yeni başlayacak ise, uygulanabilirliği işbirlikli öğrenme yöntemin diğer tekniklere göre daha kolay olduğu için ÖTBB tekniğinden başlaması daha faydalı olacaktır.

Bu tekniğe göre öğretmen her öğrenme takımına dört ya da beş öğrenci atar. Her takımda düşük ve yüksek başarılı öğrenciler, kızlar ve erkekler, varsa farklı etnik kökenli öğrenciler dengeli bir şekilde yer almalıdır (Senemoğlu, 2009: 501). Bir başka deyişle takımların güç dengelerinin benzer nitelikte olmasına dikkat edilmeli ve takım sayıları sınırlı tutulmalıdır.

3.6.1.2 ÖTBB Tekniğinin Uygulanması

Slavin (1990) bir takım çalışmasında aşağıdaki adımların izlenilmesini gerekli görmektedir:

- Çalışma yapraklarının ve cevap anahtarlarının hazırlanması
- Her bir takımı oluşturan öğrenciler, bir arada takım masalarına yerleşmeli ve kendilerine takım adı seçmelidirler.
- Her takıma iki çalışma yaprağı ve cevapları dağıtılmalıdır. Ancak her öğrenci bireysel olarak soruları cevaplayacak ve cevaplarını cevap kâğıdından kontrol edecektir. Eğer cevabı yanlış ise, doğru yolun açıklanması diğer takım arkadaşlarının sorumluluğundadır.
- Öğrencilere, çalışma yapraklarını tamamladıklarında gruptaki her bir öğrencinin izleme testini %100 başarıyla yapacak düzeye gelmeleri gerektiği vurgulanmalıdır.

- Öğrencilerin soruları olduğunda, öğretmene sormadan önce takım arkadaşlarına sormaları gerektiği vurgulanmalıdır.

Takım çalışması tamamlandığında, çalışma yaprağına paralel olarak izleme testi verilerek konunun ne derece anlaşıldığı tespit edilir. Takım üyelerinin her birinin izleme testinden aldığı puan, önceki temel puanı ile karşılaştırılarak ilerleme puanı bulunur. İlerleme ölçüsüne göre bir takım puanı verilir. Takım puanı sonucuna göre takımlara çeşitli ödüller verilir (Senemoğlu, 2009: 503).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1.İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİYLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Tarım (2003), dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki akademik başarıları ve matematiğe ilişkin tutumları açısından işbirliğine dayalı öğrenme tekniklerinden küme destekli bireyselleştirme, ikili denetim tekniği ve tüm sınıf öğretimine dayalı geleneksel yöntemleri karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda işbirliğine dayalı öğrenme tekniklerinin tüm sınıf öğretimine dayalı geleneksel öğretim yöntemine göre akademik başarı açısından daha etkili olduğu görülmüştür.

Katılmış (2002), işbirlikli öğrenme yöntemi ile geleneksel öğretim yönteminin Sosyal Bilgiler dersi tarih konuları üzerindeki öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeylerine etkilerini araştırmıştır. Altıncı sınıfa devam eden öğrencilere öntest, sontest ve kontrol testi olarak uygulanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, işbirlikli öğrenme yönteminin öğrenci başarısı üzerinde geleneksel öğretim yöntemlerinden daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Stockdale ve Williams (2004), üniversite öğrencilerine yaptıkları çalışmayla, işbirlikli öğrenme yönteminin farklı seviyelerdeki öğrencilerin üzerine etkisini araştırmışlardır. Çalışmadan elde edilen sonuca göre, işbirlikli öğrenen öğrencilerden düşük ve orta seviyede not alan öğrencilerin performanslarının arttığı fakat daha önce yüksek performans gösteren öğrencilerin başarılarında az miktarda azalma olduğu tespit edilmiştir.

Avşar ve Alkış (2007) yaptıkları çalışmalarında Birleştirme I tekniğinin Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısına olan etkililiğini araştırmışlardır. Araştırmada öntest- sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, deney ve kontrol grubunun öntest ve son test puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Üniteyi farklı yöntemle öğrenen öğrencilerin başarı düzeylerinin uygulama sonrasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. İşbirlikli öğrenme yönteminin, geleneksel yöntemine göre Sosyal Bilgiler dersinde çok daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Nakiboğlu (2001), kimya öğretmenliği programındaki öğrencilere uyguladığı deneysel araştırmasında işbirlikli öğrenme yönteminin kullanılması sonucunda deney grubu öğrencilerinin kontrol grubundaki öğrencilere göre daha anlamlı öğrenme gerçekteştirdiklerini belirtmiştir.

Yeşilyurt (2009)'un, Teknik Eğitim ve Eğitim Fakóltesi'nde öğrenim gören öğrencilerin işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrenci davranışları üzerindeki etkisine yönelik öğrenci görüşlerini tespit ettiği çalışmasında, işbirliğine dayalı öğrenmenin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlardaki davranış türleri üzerinde olumlu etkisinin olduğunu belirtmiştir. Yine bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, işbirliğine dayalı öğrenme yöntemine daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Parrenas ve Parrenas (1993)'ın araştırma sonucuna göre, işbirlikli öğrenmenin başarıyı daha çok artırdığı, ırksal çatışmaları azalttığı, öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gümüş ve Buluç(2007), öntest- sontest kontrol gruplu desene sahip çalışmalarında İşbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının Türkçe dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse ilgisi üzerine etkisini araştırmışlardır. Araştırma elde edilen bulgulara göre, işbirliğine dayalı yaklaşımla ders işleyen deney grubu öğrencilerinin dersten hoşlandıklarını, daha iyi anladıklarını, daha aktif olduklarını, diğer dersleri de bu şekilde işlemek istedikleri sonucuna varılmıştır.

Ateş (2004), yaptığı araştırmada işbirlikli öğrenme yönteminin öğrencilerin Fen Bilgisi dersindeki başarısı ile Fen Bilgisi dersine karşı olan tutumlarını incelemiştir. Öntest- sontest kontrol gruplu desenin kullanıldığı araştırma sonucuna göre deney grubundaki öğrencilerin derse karşı olan tutumlarında ve başarılarında kontrol grubundaki öğrencilere kıyasla anlamlı ve pozitif bir yönde değişme olduğu belirtilmiştir.

Bozkurt, Orhan, Keskin ve Mazi (2008), Fen ve Teknoloji dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin akademik başarıya etkisini araştırmışlardır. Öntest- sontest kontrol gruplu tasarlanan araştırmanın sonucuna göre işbirlikli öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubunun, geleneksel Fen ve Teknoloji dersinin uygulandığı kontrol grubuna göre akademik başarı açasından daha başarılı oldukları tespiti yapılmıştır.

Tezcan ve Uzun (2007) çalışmalarında dokuzuncu sınıf öğrencilerinin "Elementler ve Bileşikler" konusunu öğrenmelerinde geleneksel yöntemi ile işbirlikli öğretim yöntemlerinin başarıya etkilerini karşılaştırmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin başarı testinden aldıkları

sonuçlar her iki grupta da anlamlı çıkmış, anlamlılığın deney grubu lehine olduğu tespit edilmiştir. Buna göre işbirlikli öğrenme yöntemi, geleneksel ğretim yöntemine göre daha etkili bulunmuştur.

Gök (2006), yaptığı araştırmasında işbirlikli problem zme stratejileri öğretiminin öğrencilerin fizik başarı, başarı güdüsü, problem zmeye yönelik tutumu ve öğrencilerin kullandıkları problem zme stratejilerinin cinsiyeti ve başarı düzeyleri arasındaki ilişkilerinin ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Araştırma Fizik II dersini okuyan iki grup üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın sonucu, işbirlikli problem zme stratejileri öğretiminin öğrencilerin fizik başarı, problem zmeye yönelik tutumu ve başarı güdüsü üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Ayrıca başarı düzeyi yükseldikçe strateji kullanımlarının da arttığı tespit edilmiştir.

Torun (2009), yaptığı çalışmada ilköğretim 7. sınıf matematik dersine ait “Geometrik Cisimler” konusunun ğretiminde çoklu zekâ destekli kubaşık öğrenme yönteminin ğrenci başarı ve kalıcılık üzerindeki etkisinin ne olduğunu incelemiştir. Uygulamada ntest, sontest ve bunlardan bir ay sonra kullanılan kalıcılık testi uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, çoklu zekâ destekli kubaşık öğrenme yöntemine dayalı ğretim gören deney grubunun akademik başarısının, geleneksel ğretim gören kontrol grubunun başarisından daha fazla arttığı grlmştir. Kalıcılığın her iki grup için de sağlandığı ortaya çıkmıştır

Kıncal, Ergül ve Timur (2007), ilköğretim 7. Sınıf Fen Bilgisi dersi Kuvvet ve Hareket konularının İşbirlikli ğrenme yöntemiyle işlenmesinin öğrencilerin bilgi, kavrama, uygulama ve genel başarı düzeylerine etkisini tespit etmek için yaptıkları çalışmalarında, deney grubuna işbirlikçi öğrenme yöntemi, kontrol grubuna ise geleneksel ğretim yöntemleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda deney ve kontrol grupları arasında anlamlı farklılığın olduğu grlmştir. Sonuç olarak İşbirlikli ğrenme yöntemiyle dersin öğrencilerin başarılarını artırdığı tespit edilmiştir.

Avcı ve Fer (2004), yaptıkları çalışmada Birleştirme II tekniğiyle oluşturulan işbirliğine dayalı öğrenme ortamının öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemeye çalışmışlardır. alışmalarında nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarını birlikte kullanmışlardır. Araştırma sonucuna göre Birleştirme II tekniğiyle oluşturulan işbirliğine dayalı öğrenme ortamının, hazırlık süreci dışında öğrenciler üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Yantır (2007) yaptığı çalışmada, İşbirlikli Öğrenme Yönteminin İlköğretim Matematik Bölümü Lisans öğrencilerinin Geometri erişim düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırma 2006-2007 eğitim-öğretim yılında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, İlköğretim Matematik Bölümü birinci ve dördüncü sınıfta okuyan toplam 160 öğrenci ile yürütülmüştür. Ölçme aracı olarak Geometri Başarı Testi Formları kullanılmıştır. Araştırma sonucunda deney ve kontrol gruplarının geometri başarı testlerinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Alanyazına bakıldığında İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine göre başarıyı daha çok artırdığı ve öğrencilerin derse karşı olan tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği görülmektedir.

1.2.ÖTBB TEKNİĞİYLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Özsarı (2009); İşbirlikli öğrenmenin ilköğretim 4. Sınıf matematik dersi üzerine etkisini araştırdığı çalışmada, ön test- son test gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre ÖTBB tekniğinin geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerine olumlu etkiler bıraktığı tespit edilmiştir.

Çopur ve Moğol (2012)'nin çalışmasında işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımına yönelik öğrenci görüşleri incelenmiştir. Uygulamada işbirliğine dayalı öğrenme yöntemlerinden ÖTBB tekniği kullanılmıştır. Yaklaşık on hafta süren işbirliğine dayalı öğrenme uygulamasının ardından öğrencilere görüşlerini yazacağı form verilmiştir. Görüşme formuna göre; işbirliğine dayalı yaklaşıma yönelik, derse katılımlarının artması, akademik başarılarının artması, arkadaşlık ilişkisinin gelişimi bakımından olumlu görüş belirttikleri görülmüştür.

Ünlü ve Aydın (2011); ilköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin “Permütasyon ve Olasılık” konusunda ÖTBB tekniğinin uygulama sürecine ilişkin görüşleri belirlemek amacıyla çalışma yapmıştır. Dersler ÖTBB tekniğine uygun işlenmiş, uygulama sonunda yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak nitel veriler toplanmıştır. Araştırma sonunda öğrenciler, matematiğe yönelik tutumlarının olumlu yönde değiştiğini ve sosyal becerilerin geliştiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğrencileri, ÖTBB tekniğine göre işlenen derslerde grup üyelerinin bazılarının bireysel

sorumluluklarına yerine getirmemesi, grup içinde etkili iletişimin sağlanamaması gibi olumsuz görüşler de belirtmişlerdir.

Bilgin (2004); İşbirlikli öğrenme tekniklerinden Öğrenci Takımları Başarı bölümleri tekniğinin kullanımını ve uygulama aşamalarını belirlemek için yaptığı çalışmasında ÖTBB tekniğinin öğrenci başarısında geleneksel yönteme göre etkililiğini araştırmıştır. Araştırma sonucuna göre ÖTBB tekniğinin geleneksel yönteme göre öğrencilerin akademik başarılarının üzerinde daha olumlu etki bıraktığını belirtmiştir.

Vaughan (2002); İşbirlikli öğrenme yönteminin farklı kültürlerden gelen öğrencilerin matematik dersine karşı tutumlarına ve akademik başarılarına olan etkisini araştırmıştır. Tek gruplu ön test- son test modeline göre uygulanan bu çalışmada İşbirlikli öğrenme yönteminden ÖTBB tekniği seçilmiştir. Uygulama sonucunda ÖTBB tekniğiyle verilen matematik öğretiminin akademik başarıya ve tutuma yönelik olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Efe (2011); İşbirlikli öğrenme yönteminin, Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri ve Küme Destekli Bireyselleştirme tekniklerinin ilköğretim 7.sınıf öğrencilerinin matematik dersi “İstatistik ve Olasılık” ünitesindeki başarı, tutum ve motivasyonuna olan etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda, Matematik dersinde uygulanan işbirlikli öğrenme yönteminin Küme Destekli Bireyselleştirme Tekniğinin, Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniğine ve Geleneksel Öğretim Yöntemine göre başarıyı arttırmada daha etkili olduğu bulunmuştur. Tutum ve motivasyonu artırma açısından Küme Destekli Bireyselleştirme tekniği ile ÖTBB tekniği arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sezer ve Tokcan (2003); İşbirliğine dayalı öğrenmenin Coğrafya dersinde akademik başarısının incelendiği deneysel çalışmada, ÖTBB tekniğinin etkililiğini sınımlardır. Çalışmanın sonucunda iş birliğine dayalı öğretim yöntemlerinin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ile kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı farkın olduğu tespit edilmiştir.

Adesoji & Ibraheem (2009); ÖTBB tekniğiyle yapılan kimya eğitiminin ve öğrencilerin matematik yeterliliklerinin, akademik başarı ve tutuma etkisini araştırmışlardır. Kimya sınıfı öğrencileri deney grubu olarak seçilmiş, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, ÖTBB tekniği ile işlenen Kimya dersinin öğrencilerin derse karşı tutumlarını ve akademik başarılarını olumlu yönde arttırdığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca

Matematik yeterliliği yüksek olan öğrencilerin Kimya dersinde başarılı oldukları, matematik yeterlilikleri düşük olan öğrencilerin de uygulanan teknik sayesinde başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Yapıcı, Hevedanlı ve Oral (2009), üniversite öğrencileri üzerinde ÖTBB tekniği ve geleneksel öğretim yönteminin Tohumlu Bitkiler Sistematiği Laboratuvarı dersine yönelik tutum ve başarı üzerine etkisini incelemiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre ÖTBB tekniğinin öğrencilerin başarıları üzerinde geleneksel öğretim yöntemlerinden daha etkili olduğu bulunmuştur. Öğrenci tutumlarına göre deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Erdoğan (2008) yaptığı çalışmada, işbirliğine dayalı öğrenme yönteminin etkilerini incelemiştir. Bu amaçla ilköğretim 6. sınıfta okuyan 19 öğrenci üzerinde uygulama yapmıştır. Uygulama sırasında Fen ve Teknoloji dersinin farklı iki ünitesini seçmiştir. Ünitelerden, bir tanesinde Birlikte Soralım Birlikte Öğrenelim Tekniği, diğerinde ise Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği kullanılmıştır. Öğrenci başarısını belirleyebilmek için öntest ve sontest olarak başarı testi uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda öğrencilerin akademik başarıları, derse karşı tutumları, öğrendikleri bilgilerin kalıcılığı açısından anlamlı bir fark gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin Birlikte Soralım Birlikte Öğrenelim tekniğini Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğine göre daha çok sevdiği ve konuların anlaşılmasında, yaratıcılığı arttırmada, kavramların öğrenilmesinde ve grup çalışması yapmada daha etkili bulmuşlardır. Böylece İşbirlikli Öğrenme yönteminin öğrencilerin başarısını arttırmada ve derse olumlu tutum geliştirmede etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Carpenter (2003), üniversitede yaptığı bir çalışmada Organik Kimya Laboratuvar dersinde İşbirlikli Öğrenme tekniklerinden Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğini uygulamıştır. Yaptığı sınavda öğrencilerin bir önceki sınava göre daha yüksek puan aldığını tespit etmiş, öğrencilerin bundan sonrada işbirlikli öğrenme yöntemiyle çalışmak istediğini belirtmiştir. İşbirlikçi öğrenme yaşantılarının öğrencilerin hoşuna gittiği, öğrencilerin takım arkadaşlarıyla işbirliği içinde olduğu, bu işbirliğinin öğrenciyi daha üretken duruma getirdiği ve stresi azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ural (2007) çalışmada, Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğiyle yapılan işbirlikli öğretim ile geleneksel yöntemlerle yapılan öğretimin, akademik başarı ve matematik öz yeterlik

açısından yaratacağı farkları ve nedenlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma “Bağıntı, Fonksiyon ve İşlem” ünitesinin işlendiği sekiz hafta boyunca devam etmiştir. Araştırmada ön-test, son-test deney ve kontrol gruplu desen kullanılmış, ayrıca araştırmada yüz yüze görüşme tekniği ve kompozisyon yazdırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre işbirlikli öğrenme, öğrencilerin matematik başarısını ve öz yeterliğini artırdığı tespit edilmiştir.

Taşdemir ve Sarıkaya (2005), işbirlikli öğrenme yöntemi ile geleneksel öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarıları ve kimya laboratuvarına karşı tutumlarına etkisini incelemiştir. Deney grubundaki gruba ÖTBB ilkeleriyle ilgili program ve etkinlikler hakkında seminer verilmiştir. Seminerden sonraki haftalarda “çözümler” konusuyla ilgili çalışmalar yapmışlardır. Kontrol grubunda ise konu geleneksel öğretim yöntemleriyle işlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, kimya başarı testinden elde edilen puanlarda deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuş; fakat öğrenci tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgin ve Geban (2004), ÖTBB tekniği ve cinsiyetin, öğretmen adaylarının Fen Bilgisi öğretimi I dersindeki başarılarına, Fen Bilgisi dersine karşı tutumlarına ve işbirlikli öğretim yöntemine karşı tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucuna göre, işbirlikli öğrenme yönteminin ÖTBB tekniği ile hazırlanan öğretim yönteminin öğrencilerin Fen Bilgisi öğretimi dersindeki performanslarına ve Fen Bilgisi dersine karşı tutumlarına geleneksel öğretim yaklaşımına göre daha etkili olduğu belirtilmiştir. Cinsiyetin öğrenciler arasında Fen Bilgisine karşı tutum ve Fen Bilgisi Öğretimi I dersindeki başarıları arasında bir farka neden olmadığını tespit etmişlerdir.

Slavin ve Karweit(1979), işbirlikli öğrenme tekniklerinden Takım Oyun Turnuva, ÖTBB ve Birleştirme-II tekniklerinin öğrencilerin duyuşsal özelliklerine göre etkilerini araştırmışlardır. Deney gruplarına ÖTBB tekniğiyle dil, Takım-Oyun-Turnuva tekniğiyle Matematik, Birleştirme – II tekniğiyle Sosyal Bilgiler dersi; kontrol gruplarına ise geleneksel öğretim yöntemleri kullanılarak ders işlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, kontrol grubunda tüm derslerdeki akademik başarının arttığı; Sosyal Bilgiler hariç diğer derslere karşı tutumların olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Tarım ve Akdeniz (2008) ilköğretim dördüncü sınıf matematik dersinde ÖTBB ve takım destekli bireyselleştirme tekniğinin matematik başarısına ve matematik dersine yönelik tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre uygulanan

tekniklerin geleneksel yönteme göre akademik başarıyı artırdığını fakat derse olan tutumlara etkisi olmadığını tespit etmişlerdir.

Ergin (2007), işbirlikli öğrenme yönteminin Fen ve Teknoloji öğretiminde öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisini incelemek amacıyla yaptığı çalışmasında; deney grubuna işbirlikli öğrenme yöntemlerinden Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri tekniğini, kontrol grubuna ise, yapılandırmacı yaklaşımı temel alan 2004 Fen ve Teknoloji programını uygulamıştır. Elde edilen sonuçlara göre işbirlikli öğrenme yöntemlerinden Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri tekniğinin uygulandığı deney grubu ile yapılandırmacı yaklaşımı temel alan 2004 Fen ve Teknoloji programıyla öğretim yapılan kontrol grubundaki öğrencilerin başarıları ve erişileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. İşbirlikli öğrenme yöntemi ve yapılandırmacı yaklaşımı temel alarak öğretim yapılan sınıflarda öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersine karşı olan tutumlarında ise anlamlı fark bulunmuştur.

Gelici ve Bilgin (2011), işbirlikli öğrenme yönteminin öğrenci takım başarı bölümleri, küme destekli bireyselleştirme ve takım oyun turnuva tekniklerinin ilköğretim yedinci sınıf matematik dersinde uygulandıkları sınıftaki öğrencilerin görüşlerini incelemiştir. Uygulama sonunda öğrenci görüşlerini almak için öğrencilere açık uçlu soruların bulunduğu form verilmiştir. Araştırma sonucuna göre, öğrencilerin birçoğu tekniklerin öğrenmelerini kolaylaştırdığı, matematik korkularının azaldığını, sosyal becerilerinin geliştiğini belirtmişlerdir. Ayrıca çoğu öğrenci grup arkadaşı ile anlaşamadığından grup arkadaşlarının yeterli çaba göstermediğinden şikayet etmiştir.

Gençosman (2011), Fen ve Teknoloji dersi “ Kuvvet ve Hareket” ünitesinin ÖTBB tekniğiyle işlenmesinin ilköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin öz yeterlilik, sınav kaygısı, akademik başarı ve hatırd tutma düzeylerine etkisini araştırmıştır. Araştırmada ön test- son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, öz-yeterlilik, sınav kaygısı, akademik başarı ve hatırd tutma açısından, işbirliğine dayalı ÖTBB tekniğinin, geleneksel öğretim yöntemine ve yapılandırmacılığa dayalı mevcut Fen ve Teknoloji öğretim programına göre daha etkili olduğu bulunmuştur.

Coşkun (2004)'ün araştırmasına göre, ÖTBB tekniğinin hem Coğrafya hem de diğer derslerde çok kolay uygulanabilecek maliyeti düşük bir teknik olduğu sonucuna varılmıştır.

Ural, Umay ve Argün (2008) Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğiyle yapılan işbirlikli öğretim ile geleneksel yöntemlerle yapılan öğretimin, akademik başarı ve matematik öz-yeterlik açısından yaratacağı farkları ve nedenlerini belirlemeyi amaçlanmışlar ve İşbirlikli öğrenmenin, öğrencilerin matematik başarısını ve öz-yeterliğini artırdığını tespit etmişlerdir.

Alanyazına bakıldığında Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri (ÖTBB) tekniğinin geleneksel öğretim yöntemlerine göre öğrencilerin akademik başarıları üzerinde daha olumlu etki bıraktığı görülmektedir. ÖTBB tekniğinin kullanılmasının öğrencilerin derse karşı olan tutumlarına etkisi ise genelde olumlu yöndedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada karma yöntem takip edilmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden öntest- sontest kontrol gruplu model, nitel araştırma yöntemlerinden ise eylem araştırması kullanılmıştır. Öğrencilerin uygulamanın başında ve sonunda aldıkları puanları karşılaştırabilmek için öntest- sontest kontrol gruplu model, uygulamaya yönelik görüşlerini almak için ise nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Öğrenci Takımları Başarı bölümleri tekniğinin etkililiğinin araştırıldığı bu çalışmada öntest – sontest kontrol gruplu model uygulanmıştır.

Öntest- sontest kontrol gruplu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunların biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır (Karasar, 2009: 97). Araştırmada 4/A ve 4/C sınıfı öğrencileri olmak üzere iki grup ile çalışılmıştır. Her ünitenin uygulama sürecinde birer tane kontrol ve deney grubu seçilmiştir. Modelin simgesel görünümü şöyledir:

Tablo 4. Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü

G ₁	R	O _{1,1}	X	O _{1,2}
G ₂	R	O _{2,1}		O _{2,2}

Kaynak: Karasar, 2009: 97

G₁ = Deney Grubu

G₂ = Kontrol Grubu

R = Grupların oluşmasındaki yansızlık

X = Bağımsız Değişken

O = Ölçme

Bu modelin araştırmaya uyarlanmış simgesel görünümü şöyledir:

Tablo 5. Araştırmadaki 4. Sınıflar İçin Uyarlanmış Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü

G ₁	R	O _{1.1}	X	O _{1.2}
G ₂	R	O _{2.1}		O _{2.2}
G ₂	R	O _{2.1}	X	O _{2.2}
G ₁	R	O _{1.1}		O _{1.2}

G₁ “İnsanlar ve Yönetim” ünitesindeki uygulamada deney grubuyken, “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesindeki uygulamada kontrol grubudur.

G₂ “İnsanlar ve Yönetim” ünitesindeki uygulamada kontrol grubuyken, “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesindeki uygulamada deney grubudur.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için deney ve kontrol grupları yer değiştirilerek ikinci ünitenin uygulama aşamasına geçilmiştir. İlk işlenen üniteye paralel olarak ikinci ünite de deney grubunda ÖTBB tekniği, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemleri derste kullanılmıştır.

Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniği hakkında öğrenci görüşleri alındığından bu araştırma bir yönüyle de nitel araştırma desenlerindedir. Nitel araştırmaların temel karakteristiği, araştırma öznelerinin bakış açılarını, anlam dünyalarını ortaya koyma, dünyayı araştırma öznelerinin gözleriyle görme olduğu belirtilmiştir (Kuş, 2003).

Araştırmanın nitel boyutunu eylem araştırması oluşturmuştur. Eylem araştırması uygulamayı yapan bireylerin araştırma sürecine doğrudan katılımını sağlayarak ilk elden öğrenmeyi ve böylece öğrenilenleri gönüllü bir şekilde uygulamayı sağlamaktadır (Aksoy, 2003: 478).

Eylem araştırmasında amaç uygulamada karşılaşılan sorunları araştırma ve çözüm üretmedir (Yıldırım ve şimşek, 2005). Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniği hakkında öğrenci görüşleri alınırken eylem araştırmasının tercih sebebi olarak uygulanan yeni tekniğe karşı

oluşan düşünceleri tespit etmek ve uygulamada karşılaşılan sorunları araştırmak ve çözüm yoluna başvurmaktır.

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini ilköğretim 4. sınıfa giden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İstanbul ili Sultangazi ilçesindeki Şehit Teğmen Ali Yılmaz İlköğretim Okulu'na 2012-2013 eğitim- öğretim yılında devam eden 4/A ve 4/C sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmada 4/A ve 4/C sınıflarındaki öğrencilerden iki grup oluşturulmuştur. Deney ve kontrol gruplarının oluşturdukları sınıflar, sınıf mevcudu olarak birbirine çok yakındır. Gruplar oluşturulurken her grupta başarı düzeyi yüksek ve düşük öğrencilerin bulundurulmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca hem deney hem kontrol grupları sosyo-ekonomik yönden birbirine denktir.

Uygulama “İnsanlar ve Yönetim” ve “Uzaktaki Arkadaşım” üniteleri olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, yerel yönetimlerin görevleri, nasıl göreve başladıkları ve TBMM'nin açılışı; “Uzaktaki arkadaşım” ünitesinde ise dünya üzerinde diğer ülkelerin olduğu ve o ülke çocuklarıyla benzerlik ve farklılıkların olduğu bilinci kazandırılmak istenmektedir.

Deney ve kontrol gruplarının bilgi seviyelerinin denk olup olmadığını kontrol etmek amacıyla her uygulama öncesinde gruplara bir öntest uygulanmıştır. Test sonuçları istatistikî analizlere tabii tutulmuş, puan ortalamaları ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda deney ve kontrol gruplarının bilgi seviyesi bakımından birbirine denk olduğu görülmüştür. İstatiksel bulgular üçüncü bölümde (Bulgular ve Yorum) ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 6'da deneklerin her bir gruptaki cinsiyet dağılımları ve yüzdeleri verilmiştir. Tabloda da görülmektedir ki her bir gruptaki cinsiyet dağılımı genelde birbirine yakındır.

Tablo 6.Deneklerin Cinsiyet Dağılımı

Ünite		İnsanlar ve Yönetim			
Grup		Deney (4/C)		Kontrol (4/A)	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kız	14	58,34	11	45,83
	Erkek	10	41,66	13	54,17
	Toplam	24	100	24	100

Ünite		Uzaktaki Arkadaşım			
Grup		Deney (4/A)		Kontrol (4/C)	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kız	14	58,34	11	45,83
	Erkek	10	41,66	13	54,17
	Toplam	24	100	24	100

3. VERİ TOPLAMA ARACI

3.1. ÖNTEST – SONTTEST

Araştırmada kullanmak amacıyla her sınıfa iki ünite için iki adet öntest, uygulama sonundaki durumlarını görüp çıkarımda bulunabilmek için iki adet sontest geliştirilmiştir. (Ek 1 ve 2)

Dördüncü sınıf için “İnsanlar ve Yönetim” ve “Uzaktaki Arkadaşım” ünitelerinin kazanımlarına dikkat edilerek, her kazanıma uygun yetmiş dört maddeden oluşan ölçme aracı geliştirilmiştir (Tablo 7). Ölçme araçları geliştirilirken 4. sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bu ölçme araçlarının güvenilirliğini sağlamak amacıyla bir önceki yıl aynı ünitelerin görüldüğü, bu yıl ise beşinci sınıf olan öğrencilere dördüncü sınıflar için geliştirilen ölçme araçları uygulanmıştır. Geliştirilen yetmiş dört madde, 80 beşinci sınıf öğrencisine uygulanmış ve KR-20 katsayısına bakılarak güvenilirliği sınanmıştır. Büyüköztürk (2009)’a göre güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir. İlk uygulama sonuçlarına göre KR-20 .89 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir maddenin madde ayırt edicilik endeksine bakılıp, .30’un altında ayırt ediciliği olan maddeler testten çıkarılarak asıl uygulama için kullanılacak maddeler belirlenmiştir (Tablo 8 ve 9).

Tablo 7. Güvenirlik Çalışması Öncesi Öntest – Sontest Madde Sayıları

Ünite Adı	Madde Sayısı
İnsanlar ve Yönetim	42
Uzaktaki Arkadaşım	32

Tablo 8. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Güvenirlilik Çalışması Sonucu Kullanılan Maddeler Ve Ayırt Edicilik İndeksleri

Soru	Ayırt Edicilik (r)	Soru	Ayırt Edicilik (r)	Soru	Ayırt Edicilik (r)
1	0.76	11	0,58	21	0,55
2	0.5	12	0,62	22	0,51
3	0.8	13	0,58	23	0,45
4	0.72	14	0,63	24	0,41
5	0.77	15	0,41	25	0,57
6	0,6	16	0,56	26	0,58
7	0,62	17	0,6	27	0,57
8	0,63	18	0,55	28	0,46
9	0,62	19	0,55	29	0,42
10	0,66	20	0,53	30	0,41

Tablo 9. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Güvenirlilik Çalışması Sonucu Kullanılan Maddeler Ve Madde Ayırt Edicilik İndeksleri

Soru	Ayırt Edicilik (r)	Soru	Ayırt Edicilik (r)	Soru	Ayırt Edicilik (r)
1	0,62	8	0,52	15	0,47
2	0,67	9	0,43	16	0,45
3	0,68	10	0,4	17	0,42
4	0,63	11	0,43	18	0,42
5	0,62	12	0,68	19	0,42
6	0,52	13	0,4		
7	0,52	14	0,42		

Tablo 10. Güvenirlik Çalışması Sonrası Öntest- Sontest Madde Sayısı

Ünite Adı	Madde Sayısı
İnsanlar ve Yönetim	30
Uzaktaki Arkadaşım	19

Aşağıda güvenirlik çalışması sonucu kullanılan maddelerin bulunduğu kazanımlar ve madde numaraları verilmiştir (Tablo 11 ve 12).

Tablo 11. “ İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Kazanımları Ve Madde Numaraları

Kazanımlar	Soru Numaraları
Yaşadığı yerin yerel yönetim birimlerini bilir.	1, 2, 4, 6, 13, 15,23
Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde yerel yönetimlerin rolünü açıklar.	5, 7, 8, 19, 20, 24, 29
Kamuoyunun yerel yönetimlere etkisine örnekler verir.	3, 9, 12, 14, 16, 21, 22, 26, 27
Büyük Millet Meclisi'nin açılışı ile ulusal egemenliği ilişkilendirir.	10, 11, 17, 18,25, 28, 30

Tablo 11 incelendiğinde maddelerin genel olarak tüm kazanımlara eşit olarak dağıldığı görülmektedir. Buradan ünitenin her kazanımını eşit madde sayısı temsil ettiği sonucuna varılabilir.

Tablo 12. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Kazanımları Ve Madde Numaraları

Kazanımlar	Soru Numaraları
Dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark eder.	1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Görsel materyallerden yararlanarak çeşitli toplumların günlük yaşamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunur.	4, 14, 15

Kendisi ile başka bir toplumdaki yaşlılarının günlük yaşamlarını karşılaştırır.	16, 17
Toplumlar arası ortak kutlanan özel günlere örnekler verir.	5, 8, 18, 19

Tablo 12 incelendiğinde her kazanıma ait maddelerin testlerde bulunduğu görülmektedir. Her kazanıma eşit miktarda maddenin dağılmamasının nedeni, ünite içindeki kazanımların “Dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark eder” kazanımı etrafında şekillenmesidir.

3.2. KALICILIK TESTİ

Son test uygulamasından iki hafta sonra kalıcılığı tespit etmek amacıyla öğrencilere sontest olarak kullanılan testler tekrar uygulanmıştır.

3.3. ÖTBB DEĞERLENDİRME (GÖRÜŞME) FORMU

Nitel araştırmalarda değerlendirme (görüşme) formu sıklıkla tercih edilmektedir. Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan görüşme formu açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Bu değerlendirme (görüşme) formu Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri uygulaması sonunda öğrencilerin uygulamayla ilgili görüşlerini, düşüncelerini öntest- sontest sonuçlarıyla karşılaştırma yapmak amacıyla uygulanmıştır (Ek 8).

Değerlendirme formu hazırlanırken Şehit Teğmen Ali Yılmaz İlköğretim Okulunda görev yapan iki tane 4. Sınıf öğretmenin görüşleri alınmış; öğrencilerin seviyelerine uygun, kolayca cevaplayabilecekleri tek maddeden oluşan görüşme formu hazırlanmıştır.

Uygulama yapılan deney gruplarından birine değerlendirme (görüşme) formu dağıtılmış ve 16 öğrenciden yazılı olarak form toplanmıştır.

4. VERİLERİN TOPLANMASI ve UYGULAMA SÜRECİ

Deney ve kontrol gruplarına her uygulamanın başında güvenirlilik çalışması yapılmış bir öntest uygulanmıştır. Bir modelde öntestin bulunması, grupların deney öncesi benzerlik

derecelerinin bilinmesine ve sontest sonuçlarının buna göre düzeltilmesine yardım eder (Karasar, 2009). Bu amaçla yapılan öntest sonuçlarına göre grupların benzer özellikte oldukları tespit edilmiştir.

Uygulama öncesinde, öğrencilere uygulama ile ilgili detaylı bilgi verilmiş, heterojen gruplar oluşturulmuş ve sınıf düzeni grup çalışmasına uygun hale getirilmiştir. Her bir grup kendine bir grup ismi seçmiştir.

Uygulama aşamasında sunuş yöntemiyle yeni ünite işlenmiş, kitaptaki etkinliklere ek olarak öğretmen tarafından hazırlanmış çalışma kâğıtları gruplara dağıtılmıştır. Her iki öğrenciye tek bir çalışma kâğıdı ve cevap anahtarı dağıtılmıştır (Ek 3,4 ve 5). Çalışma kâğıtları bireysel olarak yapılıp, cevaplar dağıtılan cevap anahtarından kontrol edilmiştir. Anlaşılmayan ya da yanlış cevaplanan sorular takım arkadaşlarıyla tartışılıp, öğrenilmiştir. Burada birey öğrenme sorumluluğunun öncelikli olarak kendinde ve takım arkadaşında olduğunu, öğretmenin başvurulacak tek kaynak olmadığını anlamıştır. Bu aşamada öğrenmeden bireyin kendisi ve takım arkadaşı sorumludur, öğretmen sadece yol gösterici konumdadır.

Çalışma kâğıtlarıyla pekiştirilen konu, izleme testiyle sınanmıştır (Ek 6 ve 7). Burada öğrenme yükü tamamen bireyin kendisindedir. Kendi ve takım arkadaşlarının öğrenmesinden sorumlu tutulan öğrenciler, izleme testiyle gruplarına puan kazandırmaya çalışmışlardır. Bireysel olarak yapılan izleme testinden alınacak puan bireyin ilerleme puanını belirleyerek, takım puanına eklenmiştir.

İlerleme puanlarıyla oluşan takım puanına göre takımlara ödüller verilmiştir. Başarılı grupların adları panoya asılıp ilan edilmiş, sınıf önünde alkışlatılmış ve başarı sertifikası verilmiştir. Uygulama sonunda sontest uygulanmıştır.

Bu süreçte kontrol grubunda öntest uygulanmasından sonra düz anlatım ve soru cevap ağırlıklı geleneksel öğretim yöntemleri ile ders işlenmiştir. Geleneksel öğretim yöntemiyle işlenen ünitenin ardından sontest uygulanmıştır.

Kalıcılığı belirlemek adına her üniteden sonra deney ve kontrol gruplarına öntest ve sontest olarak verilen test, sontestin uygulanmasından iki hafta sonra tekrar uygulanmıştır.

İki ayrı sınıftaki öğrencilerin hepsi sırayla deney ve kontrol grubu olduktan sonra ÖTBB tekniği hakkındaki öğrenci düşüncelerini, görüşlerini öğrenmek yöntemler arasında karşılaştırma yapabilmek için görüşme formu uygulanmıştır (Ek 8).

5.VERİLERİN ANALİZİ

Öğrenci Takımları- Başarı Bölümleri tekniği uygulama sürecinde her ünite için hazırlanan izleme testi verilerine göre öğrenciler değerlendirilmiştir. İzleme testinden elde edilen puanlar öğrencinin temel puanlarıyla karşılaştırılarak ilerleme puanları belirlenmiştir. Belirlenen ilerleme puanlarına göre takımların puanları oluşturulmuş ve başarıları hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur. Buradaki asıl amaç, öğrencinin öğrenme ortamlarına bizzat girmesi ve takım arkadaşlarıyla paylaşım içinde bulunarak takım arkadaşının öğrenmesine katkıda bulunup sorumluluklarını yerine getirmesidir.

Deney ve kontrol gruplarına uygulanan öntest ve sontestten toplanan verilere istatistiksel işlem uygulanmış, elde edilen sonuçlara göre yorumlar yapılmıştır.

Öntest-sontest uygulamasının ardından öğrencilerin ÖTBB tekniği ile ilgili görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken 4. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınarak, öğrenci seviyesine uygun, öğrencilerin rahatlıkla cevaplayabilecekleri madde oluşturulmuştur. Oluşturulan bu tek madde açık uçlu olup öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde gördükleri teknikle ilgili düşüncelerini kapsamaktadır.

Geliştirilen değerlendirme (görüşme) formu 16 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Elde edilen verilerin ayrıntılı incelenmesi ve temalar şeklinde gruplandırılabilmesi açısından araştırmada içerik analizi yapılmıştır. Formdaki maddeye göre ÖTBB tekniği ile ilgili görüşler için tema ve alt temalar belirlenmiştir. Öğrenci cevaplarındaki kelime ve cümleler analiz edilerek tema ve alt temalar oluşturulup yorumlanmıştır Nitel verilerin analizinde NVivo7 programından yararlanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

1. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYİ BAKIMINDAN ÖNTEST SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 13. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	24	39.62	13.31	.861
Kontrol Grubu	24	40.33	14.54	

Grupların öntest puanlarına normallik testi uygulanmış ve bu testin sonuçları doğrultusunda parametrik bir test olan t testi kullanılmıştır. Tablo 13’de belirtilen 4. sınıf “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi uygulama öncesi ön test sonuçlarına göre; ÖTBB tekniğinin uygulanacağı sınıftaki öğrencilerin (deney grubu) puanlarının ortalamaları 39.62 ve standart sapma değerleri 13.31’dir. Geleneksel öğretim yönteminin uygulanacağı sınıftaki öğrencilerin (kontrol grubu) puanlarının ortalamaları 40.33 ve standart sapma değerleri 14.54’dür. Grupların puan ortalamaların birbirine olan yakınlığı her iki gruptaki öğrencilerinin birbirine yakın başarı düzeyinde olduğunu göstermektedir. P değeri incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının uygulama öncesindeki başarıları arasında fark anlamlı olmadığından ($p > .05$) grupların birbirine denk olduğu çıkarımı yapılabilir.

Tablo 14. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	24	41.87	14.75	.752
Kontrol Grubu	24	43.12	12.40	

Grupların öntest puanlarına normallik testi uygulanmış ve bu testin sonuçları doğrultusunda parametrik bir test olan t testi kullanılmıştır. Tablo 14’de belirtilen 4. sınıf

“Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi uygulama öncesi ön test sonuçlarına göre; ÖTBB tekniğinin uygulanacağı sınıftaki öğrencilerin (deney grubu) puanlarının ortalamaları 41.87 ve standart sapma değerleri 14.75’dir. Geleneksel öğretim yönteminin uygulanacağı sınıftaki öğrencilerin (kontrol grubu) puanlarının ortalamaları 43.12 ve standart sapma değerleri 12.40’dır. Grupların puan ortalamaların birbirine olan yakınlığı her iki gruptaki öğrencilerinin birbirine yakın başarı düzeyinde olduğunu göstermektedir. P değeri incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının uygulama öncesindeki başarıları arasında fark anlamlı olmadığından ($p > .05$) grupların birbirine denk olduğu çıkarımı yapılabilir.

Her iki uygulamanın sonuçları karşılaştırıldığında deney ve kontrol grupları arasında 1 veya 2 puanlık farkın olduğu gözlenmiştir. Her iki öntest uygulamasında da p değerlerinin .05 anlamlılık değerinden büyük olması grupların birbirine denk olduğunu desteklemektedir. Bundan dolayı araştırmada gruplar birbirine denk kabul edilmiştir.

2. ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

2.1.BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Uygulama sonrasında hem deney hem de kontrol grubuna son test uygulanmıştır. “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi için elde edilen veriler aşağıdaki Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	24	76.54	11.79	.000
Kontrol Grubu	24	57.62	16.18	

Tablo 15’de belirtilen “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin (deney grubu) puanlarının ortalamaları 76.54 ve standart

sapma değerleri 11.79'dur. Geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (kontrol grubu) puanlarının ortalamaları 57.62 ve standart sapma değerleri 16.18'dir. Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark .05 düzeyinde anlamlıdır ($p < .05$). Elde edilen bulgulara göre deney grubuna uygulanan ÖTBB tekniğinin kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

2.2.İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Uygulama sonrasında hem deney hem de kontrol grubuna son test uygulanmıştır. “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi için elde edilen veriler aşağıdaki Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	24	71.83	12.09	.045
Kontrol Grubu	24	64.54	12.42	

Tablo 16’da belirtilen “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin (deney grubu) puanlarının ortalamaları 71.83 ve standart sapma değerleri 12.09’dur. Geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (kontrol grubu) puanlarının ortalamaları 64.54 ve standart sapma değerleri 12.42’dir. Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark .05 düzeyinde anlamlıdır ($p < .05$). Elde edilen bulgulara göre deney grubuna uygulanan ÖTBB tekniğinin kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

2.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin kalıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

“İnsanlar ve Yönetim” ünitesi sontest uygulamasının 2 hafta sonrasında aynı test kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler aşağıdaki Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	24	77.20	12.44	.000
Kontrol Grubu	24	56.75	15.22	

Tablo 17’de belirtilen “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin (deney grubu) puanlarının ortalamaları 77.20 ve standart sapma değerleri 12.44’dür. Geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (kontrol grubu) puanlarının ortalamaları 56.75 ve standart sapma değerleri 15.22’dir. Kalıcılık düzeyi bakımından gruplar arası fark .05 düzeyinde anlamlıdır ($p < .05$). Elde edilen bulgulara göre deney grubuna uygulanan ÖTBB tekniğinin kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

2.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde, ÖTBB tekniği ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin kalıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

“Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi sontest uygulamasının 2 hafta sonrasında aynı test kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler aşağıdaki Tablo 18’de verilmiştir

Tablo 18. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	24	73.95	12.87	,132
Kontrol Grubu	24	67.45	16.25	

Tablo 18’de belirtilen “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin (deney grubu) puanlarının ortalamaları 73.95 ve standart sapma değerleri 12.87’dir. Geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (kontrol grubu) puanlarının ortalamaları 67.45 ve standart sapma değerleri 16.25’dir. Deney ve kontrol gruplarının puanlarının ortalamaları arasında 6.5 puanlık bir fark söz konusudur. Fakat, kalıcılık düzeyi bakımından gruplar arası fark .05 düzeyinde anlamlı değildir ($p > .05$).

2.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi akademik başarıları düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 19. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney Grubunun Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Test	N	Ortalama	SS	P
Öntest	24	39.62	13.31	.000
Sontest	24	76.54	11.79	

Tablo 19’da belirtilen “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (deney grubu) akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla uygulanan öntest ve sontest sonuçlarına göre öntest puanlarının ortalamaları 39.62 ve standart sapma değerleri 13.31’dir. Sontest puanlarının ortalamaları 76.54 ve standart sapma değerleri 11.79’dur). Akademik başarı düzeyi bakımından deney grubunun öntest ve sontest puanları arasındaki fark .05 düzeyinde anlamlıdır ($p < .05$).

2.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi kalıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 20. “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Deney Grubunun Sontest ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Test	N	Ortalama	SS	P
Sontest	24	76.54	11.79	.715
Kalıcılık Testi	24	77.20	12.44	

Deney grubunun sontest ve kalıcılık testine ilişkin puanlarına eşleştirilmiş iki grup (paired-samples) t testi uygulanmıştır. Tablo 20’de belirtilen “İnsanlar ve Yönetim” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (deney grubu) akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan sontest ve kalıcılık testi sonuçlarına göre sontest puanlarının ortalamaları 76.54 ve standart sapma değerleri 11.79’dur. Kalıcılık testi puanlarının ortalamaları 77.20 ve standart sapma değerleri 12.44’dür. Akademik başarı düzeyi bakımından deney grubunun sontest ve kalıcılık testi puanları arasındaki fark .05 düzeyinde anlamsızdır ($p > .05$).

“İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde deney grubundan elde edilen verilere göre, ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta unutmamanın gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

2.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 21. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney Grubunun Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Öntest	24	41.87	14.74	.000
Sontest	24	71.83	12.09	

Tablo 21’de belirtilen “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (deney grubu) akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan öntest ve sontest sonuçlarına göre öntest puanlarının ortalamaları 41.87 ve standart

sapma değerleri 14.74'dür. Sontest puanlarının ortalamaları 71.83 ve standart sapma değerleri 12.09'dur. Akademik başarı düzeyi bakımından deney grubunun öntest ve sontest puanları arasındaki fark .05 düzeyinde anlamlıdır ($p < .05$).

2.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta yer alan öğrencilerin “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi kalıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 22. “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Deney Grubunun Sontest ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Sontest	24	71.83	12.09	,178
Kalıcılık Testi	24	73.95	12.87	

Deney grubunun sontest ve kalıcılık testine ilişkin puanlarına eşleştirilmiş iki grup (paired-samples) t testi uygulanmıştır. Tablo 22’de belirtilen “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesi uygulamasında ÖTBB tekniğinin uygulandığı sınıftaki öğrencilerin (deney grubu) akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla uygulanan sontest ve kalıcılık testi sonuçlarına göre sontest puanlarının ortalamaları 71.83 ve standart sapma değerleri 12.09’dur. Kalıcılık testi puanlarının ortalamaları 73.95 ve standart sapma değerleri 12.87’dir. Akademik başarı düzeyi bakımından deney grubunun sontest ve kalıcılık testi puanları arasındaki fark .05 düzeyinde anlamsızdır ($p > .05$).

“Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde deney grubundan elde edilen verilere göre, ÖTBB tekniğinin uygulandığı grupta unutmamanın gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

2.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniği uygulamasına yönelik bakış açıları nasıldır?

ÖTBB tekniği uygulaması görüŖme formundaki cevaplar NVivo7 programında analiz edilmiŖtir. ÖTBB uygulamasına iliŖkin görüŖler 3 tema altında toplanmıŖ, ayrıca birinci temaya ait 2 tane de alt tema belirlenmiŖtir.

1 - Tema 1 Grup alıŖmasının Faydaları

1.1. Alt Tema Sosyal İliŖkilere Katkısı

1.2. Alt Tema ArkadaŖtan Öğrenmek / Sormak

2 - Tema 2 Zevkli ve Eğlenceli Ders

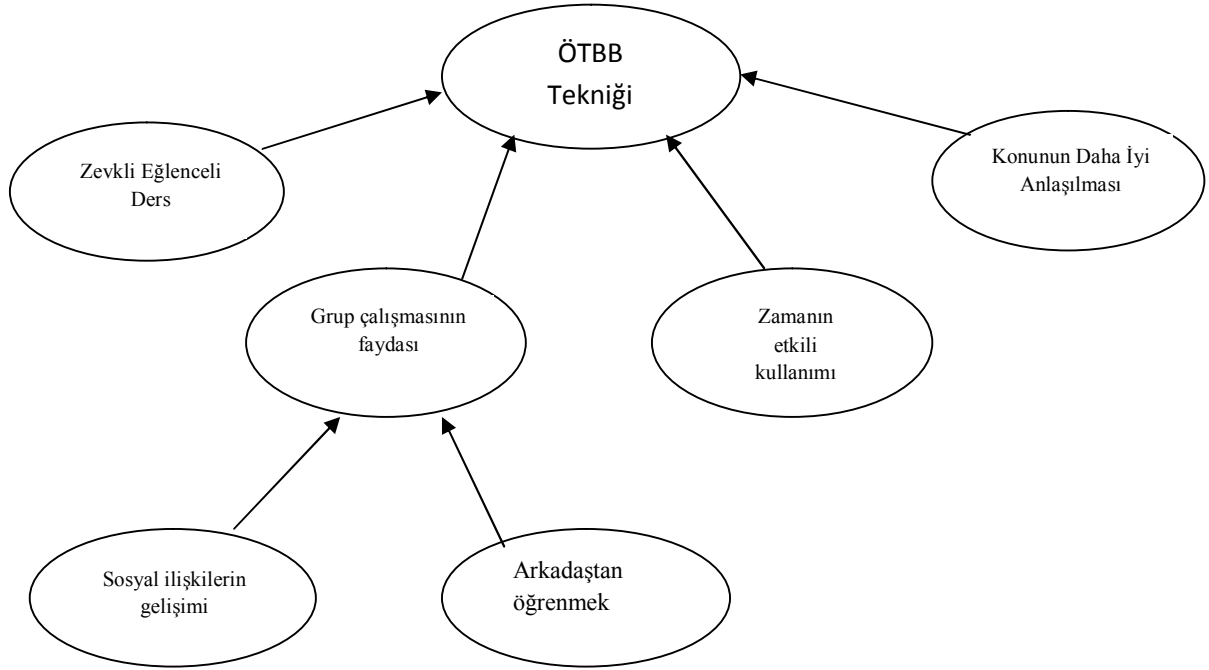
3 - Tema 3 Konunun Daha İyi AnlaŖılması

Tablo 23'de temalar ve alt temalar için öğrenci cevaplarında geçen kelime sayısı ve öğrenci sayısı verilmiŖtir.

Tablo 23. Tema Ve Alt Temalarla Yapılan Kodlama İliŖkin Kelime Ve Öğrenci Sayıları

TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI: 16		
TEMA / ALT TEMALAR	KELİME SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
1. Tema – Grup alıŖmasının Faydaları	238	15
1.1. Alt Tema 1- Sosyal İliŖkilere Katkısı	142	14
1.2. Alt Tema 2 – ArkadaŖtan Öğrenmek / Sormak	96	9
2. Tema – Zevkli ve Eğlenceli Ders	112	13
3. Tema - Konunun Daha İyi AnlaŖılması	331	15

Tablo 24. Değerlendirme (Görüşme) Formuna Göre Genel Dağılım Şeması

Tablo 25. Değerlendirme (Görüşme) Formuna Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

Temalar / Alt Temalar	Düşünceler
Sosyal İlişkilere Katkısı	<p>“Arkadaşlarımla ilişkim gelişti”.</p> <p>“Bu çalışmalar sonucunda arkadaşlarımla ilişkimin daha kalıcı olmaya başladığını fark ettim”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde kullandığımız yeni öğretim tekniği, arkadaş ilişkisini ve grup arkadaşlığımızı daha geliştirdi”.</p> <p>“Sosyal bilgiler dersinde grubumuza puan getirebilmek için çabaladık. Grup arkadaşlarımla daha iyi bir ilişki kurdum”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde arkadaşlarımla ilişkim gelişti”.</p> <p>“Arkadaş ilişkisi gelişti ve takıma başarı testinden puan kazandırdık”.</p> <p>“Grup arkadaşlarımla arkadaş ilişkimiz gelişti”.</p> <p>“Grubumuz 1. olamadı ama bu etkinlik sayesinde arkadaşlarımla aram daha iyi oldu”.</p>

	<p>“Grup arkadaşlarımla birlikte grubumuza puan kazandırmaya çalıştık. Arkadaşlarımızla yardımlaşarak sınava daha iyi hazırlandık. Bu grup çalışması ile arkadaş ilişkimizi geliştirdik”.</p> <p>“Grup arkadaşlarımla, arkadaş ilişkisi kurdum”.</p> <p>“Sınıf arkadaşlarıyla ilişkisini kesen arkadaşım, grup arkadaşlarıyla ilişkisini geliştirdi”.</p> <p>“Arkadaş ilişkisi gelişti”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde yaptığımız grup çalışması, arkadaşlarımla ilişkiyi geliştirdi. Arkadaşlarımla takımımıza puan kazandırmak için çalıştık”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde yaptığımız takım çalışmasıyla şunları yaptık: Önce arkadaşlarıma puan kattım. Arkadaşlarımla ilişkiyi geliştirdim”.</p>
Arkadaştan Öğrenmek / Sormak	<p>“Sosyal Bilgiler dersinde grup arkadaşlarıma anlamadıklarımızı sorduk”.</p> <p>“Öğretmenimiz bir konuda bir kişi bile anlamasa ona anlattırdı. Bu testlerden düşük alıyordum, bu yüzden sıra arkadaşımınla sık sık konuşup bilemediğim yerleri soruyordum. Grup çalışması ile arkadaşımın neler bildiğini daha iyi biliyordum”.</p> <p>“Başarı testiyle puan getirdik ve ben zor durumda kalmadım, yapamadıklarımızı arkadaşlarıma sordum”.</p> <p>“Yapamadıklarımı arkadaşlarıma sordum”.</p> <p>“Yapamadıklarımı arkadaşlarıma sordum”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde yaptığımız takım çalışmasıyla, aldığımız notlarla takımımıza katkıda bulduk. Yapamadığımız etkinlikleri grup arkadaşlarıma sorduk”.</p> <p>“Grupumuza başarı testiyle puan getirdik. Birlikte grup çalışması yaptık. Yapamadığım bazı şeyleri arkadaşlarıma sordum”.</p> <p>“Yapamadıklarımızı arkadaşlarımızla daha iyi anladık”.</p> <p>“Yapamadığım soruları arkadaşlarıma sordum”.</p>
	<p>“Grup çalışmasıyla ders daha eğlenceli geçti.”</p> <p>“Grup arkadaşlarımla daha iyi vakit geçirdik”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde grup çalışmamız çok güzel ve eğlenceli geçti”.</p>

<p>Zevkli ve Eğlenceli Ders</p>	<p>“Dersimizde sıkılmak yerine arkadaş ilişkisini daha sıcak hale getirdi ve dersimiz eğlenceli geçti”.</p> <p>“Derslerimiz daha eğlenceli geçti”.</p> <p>“Dersin eğlenceli geçmesine katkı sağladı”.</p> <p>“Bu testleri ve sınavları yaparken çok eğlendim. Sınavdan kötü almama rağmen mutluyum, en azından eğlendim”.</p> <p>“Her grup, grubuna puan getirmeye çaba gösterdi. Gittikçe derslerimiz daha eğlenceli geçti”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde grup çalışmasıyla etkinliğimizi zevkli hale getirdik”.</p> <p>“Grup çalışması yaparak dersleri daha iyi anladık, dersler daha eğlenceli geçti”.</p> <p>“Dersler çok eğlenceli geçti”.</p> <p>“Derslerimiz hep eğlenceli geçti”.</p> <p>“Dersin daha eğlenceli geçmesini sağladı”.</p> <p>“Ders eğlenceli geçti”.</p>
<p>Konunun Daha İyi Anlaşılması</p>	<p>“Grup arkadaşlarımızla sınava daha iyi hazırlandık”.</p> <p>“Dersi daha iyi anladık”.</p> <p>“Böylece konuyu daha iyi anlamış olduk”.</p> <p>“Sınavlarımıza katkıda bulunan bu test sınıfımızdaki arkadaşların da notlarını benim gibi yükseltti. Grup çalışması her sınıfta yapılmalı ki biz yaptık ve çok yararlandık. Bu çalışmalardan sınıfça yararlandık”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenimizin yaptığı öntest ve sontestin bize çok katkısı oldu. Sıra arkadaşım ile beraber düşünme düşünme soruları yaptık. Öğretmenimizin yaptığı başarı testi ile gruba puan kazandırdık. Sosyal Bilgiler dersinde bazen sıkılıyordum ama öğretmenimizin yaptığı testlerin bize faydası oldu. Bu çalışmalardan sonra biraz daha Sosyal Bilgiler dersini sevmeye başladım”.</p> <p>“Bu yeni öğretim tekniği sınava daha iyi hazırlanmamıza katkıda bulundu”.</p> <p>“Sınava daha iyi hazırlandım. Zekâm ve bilgim gelişti. Öğretmenime saygım ve sevgim çoğaldı”.</p> <p>“Dersleri daha da iyi anlamamı sağladı. Aldığımız notlarla takımımıza</p>

	<p>katkıda bulunduk”.</p> <p>“Grup çalışması ile sınava daha iyi çalıştım. Başarı testi ile grubumuza puan kattık. Derste aldığımız notlar ile takımımıza katkıda bulunduk. Her konudan sonra öğretmenimiz çalışma kâğıdı dağıttı, onları arkadaşımızla çözdük”.</p> <p>“Testleri yaparak sınavlara da çalışmış oldum”.</p> <p>“Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenimizin dağıttığı testleri grup çalışması ile çözerek ders notlarında ilerleme gösterdik. Grubumuz arasında iş paylaşımı yaptık. Zamanımızı iyi kullanmayı öğrendik. Sınavımıza iyi hazırlandık. Kısacası ÖTBB’yi herkese öneriyorum”.</p> <p>“Grup arkadaşlarımla çalışmayı başarıyla tamamladık. Bu benim derse daha motive olmamı sağladı”.</p> <p>“Yapamadığımız soruları grubumuzla çözmeye çalıştık, çözemediklerimizi öğretmenimize sorduk. Sınavlara daha iyi çalıştık. Yapılan testlerle grubumuza puan aldirmaya çalıştık; ama birinci olamadık. Öğretmenimiz etkinlikler yaparak bize yardımcı oldu”.</p> <p>“Yapılan bu grup çalışması ile grubuma puan kazandırdım. Öğretmenimiz bize konu öncesi test vererek bilmediğimiz konuları çözerek kendimizi denememizi sağladı”.</p> <p>“Her konudan sonra öğretmenimiz çalışma kâğıdı verdi. Bizim grup olan “Güler Yüz” grubu birinci oldu. Çok heyecanlandık ve mutluluktan yetimizde duramadık. Öğretmenim iyi ki bu çalışma kâğıtlarını vermiş. Bundan dolayı karnemde sadece 2 tane dördüm var, diğerlerinin hepsi beş, çok mutluyum”.</p> <p>“Her konudan sonra öğretmenimiz bize çalışma kâğıdı verdi. Çalışma kâğıdını yaparak sınava hazırlandık, iyi notlar aldık”.</p> <p>“Sınava daha iyi çalışmamızı da sağladı. Öğretmenimizin dağıttığı testler bana daha çok katkı sağladı. Öğretmenime minnettarım”.</p> <p>“Sınava daha iyi hazırlandım ve grup çalışması yaptım”.</p>
--	---

“Sosyal İlişkilere Katkısı” alt temasında öğrenciler, ÖTBB tekniği uygulama etkinliklerinde takım arkadaşlarıyla kaynaştıklarını, hatta aralarında arkadaşlık bağı olmayan öğrencilerin arkadaş ilişkilerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen verilerden anlaşılıyor ki, takıma puan getirme, takımı birinci yapabilme düşüncesi öğrencileri birbirine kenetlemiş ve aralarında olumlu ilişkilerin gelişmesine yardımcı olmuştur.

“Arkadaştan Öğrenmek/Sormak” alt temasında öğrenciler, bireysel olarak yapamadıkları etkinlikleri ve soruları arkadaşlarına sorup öğrendiklerini ve bu şekilde öğrenerek takıma puan getirdiklerini belirtmişlerdir. Öğrenci cevaplarından yola çıkılarak takım arkadaşlarına sormak ve arkadaşlarından öğrenmek konunun daha iyi anlaşılmasında önemli bir faktör olmuştur.

“Zevkli ve Eğlenceli Ders” temasında öğrenciler, ÖTBB tekniğiyle ders işlerken arkadaşlarıyla iletişim kurup ders sürecine ortak olmanın dersi daha zevkli ve eğlenceli hale getirdiğini belirtmişlerdir. Öğrenci görüşlerinden geleneksel öğretim yöntemlerine dayalı sunum, soru – cevap vb. etkinliklerin öğrenciyi sıktığını, takım çalışması içinde arkadaşlarıyla birlikte derse katılmalarının dersi zevkli hale getirdiği sonucuna varılmaktadır. Hatta bu etkinliğin uygulandığı dersin sınavından düşük alan bir öğrencinin bile ders sürecinde eğlendiği görüş formunda belirtilmiştir.

“Konunun Daha İyi Anlaşılması” temasında öğrenciler, takım arkadaşlarıyla birlikte konunun daha iyi öğrenildiğini ve sınavlara daha iyi hazırlandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci görüşlerinden, sık sık verilen çalışma kâğıtları ve takım arkadaşıyla cevaplanamayan soruların birlikte cevaplanması öğrencileri sınava daha iyi hazırladığı ve sınav notlarının yükseldiği sonucuna ulaştırmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

1.SONUÇ

İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Öğrenci Takımları- Başarı Bölümleri tekniğinin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisinin araştırıldığı bu çalışma sonucunda 2012- 2013 eğitim – öğretim yılında yapılan uygulamanın her ikisinde Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğinin akademik başarıya etkisi daha fazla çıkmıştır. Bir başka ifadeyle deney ve kontrol grupları arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Araştırmanın bütününe bakıldığında Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğinin, geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir. Aktif öğrenmeye, sorumluluk bilincine ve sosyal becerilerin gelişmesini sağlayan Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğinin iki uygulama içinde akademik başarıyı geleneksel öğretim yöntemlerine göre artırması Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri tekniğinin geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğunun bir göstergesidir. Alanyazına bakıldığında araştırma sonuçlarını destekleyici çalışmaların olduğu görülmektedir.

Gençosmanın'ın (2011) “Fen ve Teknoloji Öğretiminde Kullanılan Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniğinin Öğrencilerin Öz-Yeterlilik, Sınav Kaygısı, Akademik Başarı ve Hatırda Tutma Düzeylerine Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında öz-yeterlilik, sınav kaygısı, akademik başarı ve hatırda tutma açısından, işbirliğine dayalı ÖTBB tekniğinin geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili bir yöntem olduğu belirtilmiştir. Bu çalışma, araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Ural 'ın (2007) “İşbirlikli Öğrenmenin Matematikteki Akademik Başarıya, Kalıcılığa, Matematik Özyeterlilik Algısına ve Matematiğe Karşı Tutumuna Etkisi” adlı doktora tezi çalışmasında işbirlikli öğrenme tekniklerinden ÖTBB tekniğinin geleneksel öğretim yöntemlerine göre akademik başarıyı artırmada daha etkili olduğu görülmüştür. Bu çalışma da işbirlikli öğrenme tekniklerinin başarısını gösteren farklı bir çalışmadır ve ÖTBB tekniğinin başarısını desteklemektedir.

Sontest uygulamalarından iki hafta sonra uygulanan kalıcılık testlerinin her ikisinde de deney ve kontrol grupları arasındaki fark anlamlı değildir. Farkın anlamsız çıkması unutmamın

gerçekleşmediğinin, bir başka deyişle kalıcılığın sağlandığının bir göstergesidir. Alanyazına bakıldığında araştırma sonucuna benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Aydın ve Alakuş (2009), “İşbirlikli Öğrenmeyle Görsel Sanatlar Dersini İşlemenin Öğrencilerin Başarısına ve Öğrenilenlerin Kalıcılığa Etkisi” adlı çalışmalarında deney grubu kalıcılık testi puan ortalamalarının, kontrol grubu kalıcılık testi puan ortalamalarından daha yüksek olduğu sonucunu bulmuşlardır.

Araştırmanın nitel bölümünü oluşturan değerlendirme (görüşme) formuna verilen cevaplar doğrultusunda şu sonuçlar çıkmıştır:

Birinci tema olan “Grup Çalışmalarının Faydaları” adlı temanın “Sosyal İlişkilere Katkısı” ve “Arkadaştan Öğrenmek/Sormak” adı altında iki adet alt teması belirlenmiştir. Sosyal İlişkilere Katkısı adlı alt temada arkadaş ilişkilerinin geliştiği ve ortak bir amaç için bir oldukları öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Arkadaştan Öğrenmek/ Sormak adlı alt temada ise, yapamadıkları soruları takım arkadaşına sorduğu ve böylece anladığı öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

Gelici ve Bilgin (2011) “İşbirlikli Öğrenme Tekniklerinin Tanıtımı ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında ÖTBB tekniğiyle ilgili öğrencilerin büyük çoğunluğunun olumlu düşünce sergiledikleri ve tekniğin diğer tüm derslerde kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmayla, bu tekniğin eğlenceli bulunduğu ve sosyal becerileri geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın sonucu, araştırmanın nitel bölümüyle ilgili bulgularla örtüşmektedir.

Özdilek, Erkel, Doğan, Doymuş ve Karaçöp (2010) ” Fen ve Teknoloji Dersinin Öğretiminde Jigsaw Tekniğinin Etkisi ve Bu Teknik Hakkındaki Öğrenci Görüşleri” adlı çalışmalarında işbirliğine dayalı öğrenme yöntemlerinden Jigsaw tekniğinin uygulandığı öğrencilerin teknikle ilgili düşüncelerine yer verilmiştir. Öğrenciler sosyal ve iletişim yönünde tekniğin olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmanın sonucu, araştırmadaki birinci tema ile benzemektedir.

İkinci tema olan “Zevkli ve Eğlenceli Ders” adlı temada, grup çalışmalarının dersi daha eğlenceli ve zevkli hale getirdiği, derste sıkılmadan daha iyi vakit geçirdikleri öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

Altınsoy’un (2007) “Takım Oyun Turnuva Tekniğinin İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Akademik Başarısı ve Matematiğe İlişkin Tutumları

Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında işbirlikli öğrenme yöntemlerinden olan takım-oyun turnuvaları tekniği sayesinde, öğrencilerin dersi daha fazla sevdiklerini ve derse daha fazla katılma isteği duydukları belirtilmiştir. Takım Oyun Turnuva tekniğin, arkadaşlarıyla daha iyi kaynaşmalarını sağladığını ve birlikte çalışmayı öğrettiğini belirtmişlerdir. Bu çalışma, araştırmanın ikinci temasını desteklemektedir.

Ünlü ve Aydın (2011) “ İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Öğretiminde Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışmalarında ÖTBB tekniğiyle işlenen matematik derslerinde tüm öğrencilerin isteyerek, sıkılmadan derse katıldıkları ve derse karşı olumlu tutumlar geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Çalışma bu yönüyle araştırmanın ikinci teması ile benzer özellik göstermektedir.

Üçüncü tema olan “Konunun Daha İyi anlaşılması” adlı temada, dersin daha iyi anlaşıldığı ve sınavlara daha iyi hazırlanıldığı öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

Ural, Umay ve Argün (2008) “Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Temelli Öğretimin Matematikte Akademik Başarı ve Özyeterliğe Etkisi” adlı çalışmalarının nitel bölümünün sonuçlarına göre öğrenciler, içeriği daha iyi anlamlandırdıkları, konunun mantığını kavrayıp derinlemesine öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışma, araştırmanın üçüncü teması ile örtüşmektedir.

Yamarık (2010) çalışmasında, işbirlikli gruplarla çalışan öğrencilerin bireysel çalışan öğrencilere göre sınavlarda daha başarılı olduklarını tespit etmiş, bu durumun üç sebebi olabileceğini belirtmiştir. Birincisi, öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen etkileşimi geleneksel sınıflara göre daha yoğun olduğundan soru sormaktan ve hatalarını düzeltmekten çekinmemeleridir. İkincisi ise; işbirlikli gruplarla çalışan öğrencilerin sınavlara hazırlanırken birbirlerinin yanlış öğrenmelerini düzelterek eksik bilgilerini tanımlayabilmeleridir. Üçüncüsü ise; işbirliğiyle çalışan öğrencilerin derse ve yönteme karşı olumlu tutum geliştirerek çalışmanın daha eğlenceli ve öğretici olduğunu düşünmeleridir. Bu çalışmanın sonuçlarıyla, araştırmadaki nitel bölümden elde edilen tema ve alt temalardan çıkan düşüncelerin birbirine uygun olduğu söylenebilir.

Araştırmanın sonuçları ışığında ÖTBB tekniği derse olan bağlılığı artırıp, dersi eğlenceli kıldığından, öğrenciler arası ilişkileri geliştirdiğinden; geleneksel öğretim yöntemlerine göre başarı ve kalıcılığı artırması bakımından olumlu sonuçlar vermiştir.

2.ÖNERİLER

İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ÖTBB tekniğinin uygulanmasının akademik başarıya ve kalıcılığa etkisinin araştırıldığı bu çalışmanın bulgularından yola çıkılarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Derslerde pasif kalan öğrencileri derse çekmek takım çalışmasıyla daha mümkün olmuştur. Her öğrencinin uygulama aşamasında sorumluluk alarak takımlarına katkı sağladıkları görülmüştür. Öğrencilerin sosyal becerilerinin de gelişmesine katkı sağladığından eğitimin her kademesinde kullanılmalıdır.

İlköğretim programımızın da temeli olan yapılandırmacı yaklaşıma paralel olarak öğrenen merkezli yeni öğretim yöntem ve teknikleri eğitimin temel dayanağı olmalıdır. Öğrencinin kendi bilgi seviyesinin farkında olduğu ve kendi öğrenmesinden bizzat sorumlu olduğu yöntem ve tekniklere yer verilmelidir. ÖTBB tekniği uygulaması bu mantık çerçevesi içinde öğretim etkinlikleri barındıran bir yaklaşım olduğundan bu durumlar dikkate alınmalıdır.

Uygulamayla ilgili önerilerin başında etkinlikler için zamanı iyi planlamak gerekmektedir. Zamanın yetersiz geleceği kaygısı öğrencilerin görevleri hızlı yapmasına dolayısıyla anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesinde bir engel olmaktadır. Ayrıca sınıf ortamının da takım çalışması için düzenlenmesi gerekmektedir. Bu aşamada bir takımın diğer takımlarla uygun mesafeler içerisinde bulundurulması gerektiğinden sınıf ortamının ferah bir ortam olması gerekmektedir.

Öğretmen takım çalışması uygulamasının nasıl olacağını, çalışma kâğıtlarının nasıl çözüleceğini, takım içinde arkadaşların nasıl sorumluluklar yükleneceğini, değerlendirmenin nasıl yapılacağı ile ilgili tüm detayları önceden öğrencileriyle paylaşmalıdır.

Öğrencilerin görüşme formu cevaplarında Sosyal Bilgiler dersinin eğlenceli ve zevkli bir hale geldiğine dair öğrenci görüşleri göze çarpmıştır. Dolayısıyla bu konuyla ilgili yapılacak araştırmalar başka derslerde de yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K.Ü. (2008). *Aktif Öğrenme*. İstanbul: Biliş Yayınları
- Adesoji, F.A.& Ibraheem, T.L. (2009). Effects of Student Teams-Achievement Divisions Strategy And Mathematics Knowlegde on Learning Outcomes In Chemical Kinetics”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Vol. 2, No. 6, (2009), 15-25.*
http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt2/sayi6pdf/adesoji_ibraheem.pdf , 20 Temmuz 2013
- Aksoy, N. (2003). Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 36 (2003), 474-489*
- Aktan, S. (2006). *Sosyal Bilgilerin Bir Öğretim Alanı Olarak Gelişimi ve Cumhuriyet Dönemi Program Tasarılarına Olan Yansımalar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir
- Altınsoy, B. (2007). *Takım Oyun Turnuva Tekniğinin İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Akademik Başarısı ve Matematiğe İlişkin Tutumları Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Ateş, M. (2004). *İşbirlikli Öğrenme Yönteminin, İlköğretim II. Kademedeki Madde ve Özellikleri Ünitesinde Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Avcı, S. ve Fer, S. (2004). Birleştirme II Tekniği ile Oluşturulan İşbirliğine Dayalı Öğrenme Ortamının Kartal Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencileri Üzerindeki Etkisi. *Eğitim ve Bilim, 29 (134), 61-74*
http://sevalfer.com/files/Makale_IsbirlikciOgrenme.pdf , 13 Temmuz 2013
- Avşar, Z. ve Alkış, S. (2007). *İşbirlikli Öğrenme Yöntemi “Birleştirme I” Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Öğrenci Başarısına Etkisi*. *İlköğretim Online, 6(2), 197-203, 2007.*
<http://ilkogretim-online.org.tr/vol6say2/v6s2m14.pdf> , 10 Haziran 2013
- Aydın, S. ve Alakuş, A.O. (2009). İşbirlikli Öğrenmeyle Görsel Sanatlar Dersini İşlemenin Öğrencilerin Başarısına ve Öğrenilenlerin Kalıcılığa Etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 13 (2009), 63-77*
- Bilgin, İ. ve Geban, Ö. (2004). İşbirlikli Öğrenme Yöntemi ve Cinsiyetin Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Fen Bilgisi Dersine Karşı tutumlarına, Fen Bilgisi Öğretimi I Dersindeki Başarılarına Etkisinin İncelenmesi. *H.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi, 26, 2004,9-18.*
- Bilgin, T. (2004). İlköğretim Yedinci Sınıf Matematik Dersinde (Çokgenler Konusunda) Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniğinin Kullanımı ve Uygulama Sonuçları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XVII (1), 2004, 19-28*

- Bozkurt, O., Orhan, A.T., Keskin, A., Mazi, A.(2008).Fen ve Teknoloji Dersinde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin akademik Başarıya Etkisi.*TSA Dergisi, Yıl: 12,S.2,6378*
http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2008/2008-Agustos/9.pdf , 10 Temmuz 2013,
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Carpenter, S.R. (2003).Incorporation Of A Cooperative Learning Technique In Organic Chemistry.*Journal Of Chemical Education, 80, 330 – 332*
- Cin, M. (2005). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerde Kullanılabilecek Strateji, Yöntem ve Teknikler. *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (119-164)*. Tanrıoğen, A.(Ed). İstanbul: Lisans Yayıncılık
- Coşkun, M. (2004).Coğrafya Öğretiminde Kubaşık (İşbirliğiyle) Öğrenme. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi,Cilt12,No1,235-244*
- Çopur, M. ve Moğol, S. (2012).Fizik Eğitimde İşbirliğine Dayalı Yaklaşımın Kullanılmasına Yönelik Öğrenci Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,32(2),251-266*
- Demirel, Ö. (2009). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Demirel, Ö.(Ed.). (2010).*Eğitimde Yeni Yönelimler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirkaya, H. (2005). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Programında İçerik ve Kazandırılacak Beceriler*. *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (77-117)*. Tanrıoğen, A. (Ed),İstanbul: Lisans Yayıncılık
- Dilmaç, B. ve Ekşi, H. (2009). Temel Tartışmalar ve Temel Yaklaşımlar. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi, Aralık 2007,Sayı 14,21-29*
- Doğanay, A. (2003). "Sosyal Bilgiler Öğretimi", Öztürk, C. ve Dilek, D. (Ed.). (2003). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: PegemA Yayıncılık
- Efe, M. (2011). *İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri ve Küme Destekli Bireyselleştirme Tekniklerinin İlköğretim 7.Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersi "İstatistik ve Olasılık" ünitesindeki Başarılarına, Tutumlarına ve Motivasyonlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Erden, M. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi
- Erdoğan, A.A. (2008). *Fen ve Teknoloji Dersinde Farklı İşbirlikçi Öğrenme Yöntemlerinin Kullanılması ve Sonuçlarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Ergin, M. (2007). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Konularının Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi,Fen Bilimleri Enstitüsü,Konya

- Foyle H. C., Lyman L., Morehead, M. A. (1989). *Interactive Learning: Creating an Environment for Cooperative Learning*, (ERIC doküman no: ED305335). ERIC veritabanından alınmıştır
- Gelici, Ö. ve Bilgin, İ. (2011). İşbirlikli Öğrenme Tekniklerinin Tanıtımı ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 1 (1) (2011) 40-70
- Gençosman, T. (2011). *Fen ve Teknoloji Öğretiminde Kullanılan Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniğinin Öğrencilerin Öz-Yeterlilik, Sınav Kaygısı, Akademik Başarı ve Hatırda Tutma Düzeylerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya
- Gök, T. (2006). *Fizik Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Gruplarında Problem Çözme Stratejilerinin Öğrenci Başarısı, Başarı Güdüsü ve Tutumu Üzerindeki Etkileri*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Gömleksiz, M. (1997). *Kubaşık Öğrenme*. Adana: Kemal Matbaası
- Grenier, M., Dyson, B. & Yeaton, P. (2005). Cooperative Learning That Includes Students With Disabilities. *JOPERD*, 76(6), 29-35.
- Gülcan, G.M., Bayram, Ö., Kılıç, Z., Karakaya, F., M., Midilli, A. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara. Koza Yayıncılık
- Gümüş, O. ve Buluç, B. (2007). İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Türkçe Dersinde Akademik Başarıya Etkisi ve Öğrencilerin Dersle İlgisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Kış 2007, Sayı 49, 7-30. <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/2834-20110604121943-1-buluc.pdf>, 15 Temmuz 2013
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kasap, H. (1996). *İşbirlikli Öğrenme, Fen Başarısı, Akılda Tutma, Öğrenci Yüklemeleri ve İşbirlikli Öğrenme Gruplarındaki Etkileşim*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Katılmış, A. (2002). *İşbirlikli Öğrenme ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularındaki Başarı ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Keser, Ö.F. ve Akdeniz, A.R. (bt). *Geleneksel Öğrenme Ortamlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Fizik/Bildiri/t123DD.pdf, 09.12.2013
- Kıncal, R.Y., Ergül, R., Timur, S. (2007). Fen Bilgisi Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Vol.32, 156-163
- Korkut, H. (2008). *İlköğretim 6. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının İşbirlikli Öğrenme Yöntemine Göre Uygulanabilirliğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

- Köken, N. (2002). Sosyal Bilgiler Kavramı Üzerine Bazı Düşünceler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 8, 235-245*
- Köseoğlu, P. (2010). Biyoloji Eğitiminde Birleştirme Tekniği Temelli Öğretimin Akademik Başarı, Özyeterlik ve Tutuma etkisi. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 39: 244-254*
- Kuş, E. (2003). *Nitel – Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- MEB. (1936). *İlkokul Programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- MEB. (2005). *İlköğretim 1.-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB, (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. ve 7. Sınıflar Taslak Öğretim Programı*. Ankara: Ders Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Nakiboğlu, C. (2001). Maddenin Yapısı Ünitesinin İşbirlikli Öğrenme Yöntemi Kullanılarak Kimya Öğretmen Adaylarına Öğretilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21 (3), s.131-143*
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Özdilek, K., Erkal, M., Doğan, A., Doymuş, K. ve Karaçöp, A. (2010). Fen ve Teknoloji Dersinin Öğretiminde Jigsaw Tekniğinin Etkisi ve Bu Teknik Hakkındaki Öğrenci Görüşleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:12, Sayı:2, 209-225*
- Özsarı, T. (2009). *İlköğretim 4. Sınıf Öğrencileri Üzerinde İşbirlikli Öğrenmenin Matematik Başarısı Üzerine Etkisi: Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) ve Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Parrenas, C.S.& Parrenas, F.Y. (1993). *Cooperative Learning, Multicultural Functioning and Student Achievement*(ERIC doküman no: ED360877).ERIC veritabanından alınmıştır.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Safran, M. (2004). İlköğretim Programlarında Yeni Yaklaşımlar Sosyal Bilgiler” *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Yıl 5, S: 54-55 Ağustos-Eylül*
- Semenderoğlu, A. ve Güteryüz, A. E. (2005). İdeal Sosyal Bilgiler Programı Arayışında Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *II. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, 26-28 Mayıs 2005. Van*. MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü
- Senemoğlu, N. (2009). *Kuramdan Uygulamaya Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Sezer, A. ve Tokcan, H.(2003). İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Coğrafya Dersinde Akademik Başarı Üzerine Etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (3), 227-242*

- Slavin, R.E ve Karveit, N.L. (1979). *An Extended Cooperative Learning Experience in Elementary School*(ERIC doküman no: ED183288). ERIC veritabanından alınmıştır.
- Slavin, R.E. (1980). *Student Team Learning*(ERIC doküman no: ED260023). ERIC veritabanından alınmıştır.
- Slavin R. E. (1990). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*, Prentice Hall, New Jersey,
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Sönmez, S. (2005). *İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemi, Birleştirme Tekniği İle Bilgisayar Okur-Yazarlığı Öğretiminin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana
- Sözer, E. (1998). *Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Stockdale, S.L. ve Williams, R.L. (2004). Cooperative Learning Groups at the College Level: Differential Effects on High, Average and Low Exam Performers. *Journal of Behavioral Education, 13(1), 231-240*
- Şimşek, U., Doymuş, K. ve Karaçöp, A.(2009). Yükseköğretimde Eğitim Gören Öğrencilerin Demokratik Tutumlarına Jigsaw ve Birlikte Öğrenme Tekniklerinin Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt.13 (1),167-176*
- Tarım, K.(2003). *Kubaşık Öğrenme Yönteminin Matematik öğretimindeki Etkinliği ve Kubaşık Öğrenme Etkinliğine İlişkin Bir Meta- Analiz Çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi,Adana
- Tarım, K. ve Akdeniz, F. (2008). The Effects of Cooperative Learning On Turkish Elementary Students' Mathematics Achievement and Attitude Towards Mathematics Using TAI and STAD Methods. *Educational Studies in Mathematics,67 (1), 77-91.*
- Taşdemir, A. ve Sarıkaya, M. (2005). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çözümler Kimyasını Öğrenmelerine İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Etkilerinin Araştırılması. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Vol.6, No. 2, (2005), 197-207.*
- Taşpınar, M. (2006). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Basımevi
- Tazebay, A. (2000). *İlköğretim Programları ve Gelişmeler*. Ankara: Nobel Yayınları
- T.C. MEB. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), (2005), *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4-5.Sınıf) Öğretim Programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> , 23 Temmuz 2013

- Temur, S. (2006). *İlköğretim 7. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- Tezcan, H. ve Uzun, M. (2007). Element ve Bileşiklerin Öğretiminde İşbirlikçi ve Geleneksel Yöntemlerin Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Vol 7, No 13, (2007), 105-118*
- Torun, Ö. (2009). *Çoklu Zeka Destekli Kubaşık Öğrenme Yönteminin İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Başarı ve Kalıcılığa Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Ural, A. (2007). *İşbirlikli Öğrenmenin Matematikte Akademik Başarıya, Kalıcılığa, Matematik Özyeterlilik Algısına ve Matematiğe Karşı Tutumuna Etkisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Ural, A., Umay, A. ve Argün, Z. (2008). Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Temelli Öğretimin Matematikte Akademik Başarı ve Özyeterliliğe Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35: 307-318 [2008]*
- Ünlü, M. ve Aydınlan, S. (2011). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Öğretiminde Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Hakkındaki Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 2011, 101-117*
- Vaughan, W. (2002). Effects of Cooperative Learning on Achievement and Attitude Among Students of Color. *The Journal of Education Research, Vol.95, No.6, 359-364*
- Yağcı, E., Kaptı, S.B. ve Beyaztaş, D. (2012). İşbirliğine Dayalı öğrenme Tekniklerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Uygulanmasına İlişkin Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 12, Sayı 23, Haziran 2012, 59 – 77*
- Yantır, N. (2007). *İlköğretim Matematik Bölümü Öğrencilerinin İşbirlikli Öğrenme Yöntemiyle Geometri dersine İlişkin Erişi Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Yamarık, S. (2010). Does Cooperative Learning Improve Student Learning Outcomes. *The Journal of Economic Education, Vol. 38, No.3, (2010), 259-277.*
- Yapıcı, İ.Ü., Hevedanlı, M. ve Oral, B. (2009). İşbirlikli Öğrenme ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Tohumlu Bitkiler Sistematiği Laboratuvarı Dersine Yönelik Tutum ve Başarıya Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, No.23, (2009), 63-69*
- Yeşilyurt, E. (2009). İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Öğrenci Davranışlarına Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:19, Sayı:2, Sayfa: 161-178*

Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yiğit, E.Ö.(2007).Öyküleştirme Yönteminin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Öğrenci Tutumuna Etkisi.III.*Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi,18-20 Haziran 2007.Adana*

EKLER

Ek 1: 4. Sınıf “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Öntest-Sontest

1. Valileri ve kaymakamları atar. Yandaki boşluğa hangisi gelmelidir?

- A) TBMM B) Merkezi yönetim C) Belediye Başkanı D) Muhtar

2. Okul çağına gelen çocukları belirlemek ve mahallesinde oturanların yer değiştirme, askerlik ve seçim işlerine bakmak hangisinin görevidir?

- A) Kaymakam B) Vali C) Belediye Başkanı D) Muhtar

3. Aşağıdakilerden hangisi çocukların daha rahat oynayabilecekleri parkların mahallelinin katkısıyla yapılmasıyla ilgilidir?

- A) Mahalledeki boş alanların değerlendirilmesi
B) Mahallede kamuoyu oluşturulması
C) Muhtarın seçimle başa gelmesi
D) Mahalle güvenliğinin sağlanması

4. Belediyeye sahip, ilçeye bağlı yerleşim merkezleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyükşehir B) Belde C) köy D) İl

5. Aşağıdakilerden hangisi köy muhtarının görevlerinden biri değildir?

- A) Ölüm, doğum ve evlendirme işlerini nüfus idaresine bildirmek.
B) Evlenenlerin nikâhını kıymak.
C) Köy okulunu denetlemek,
D) Köy içinde dirlik ve düzeni sağlamak

6. Merkezi yönetimin ilçedeki temsilcisi kimdir?

- A) vali B) emniyet müdürü C) belediye başkanı D) muhtar

7. Aşağıdakilerin hangisi, belediyenin alt yapı hizmetlerinden biridir?

- A) Çöp toplama

- B) İçme suyu temini ve dağıtımını
- C) Halk sağlığını koruyucu önlemler alma
- D) Cadde,sokak ve kaldırımların temizliği

8. Aşağıdakilerden hangisi belediyenin görevlerinden değildir?

- A) şehir içi ulaşımı sağlamak
- B)şehirlerarası yol yapmak
- C) park ve bahçelerin bakımını yapmak
- D)cadde ve sokakları temizlemek

9. Halkın çoğunluğunun bir konuyla ilgili benimsediği düşünceye ne ad verilir?

- A) Demokrasi
- B)Kamuoyu
- C) Ortak karar
- D)Mahalle baskısı

10. Türkiye Büyük Millet Meclisi kimden aldığı hakları kullanarak yasaları yapar?

- A) cumhurbaşkanından
- B) başbakanından
- C) validen
- D) halktan

11. Yerel yönetimler hizmet verirken, aşağıdakilerden hangisini öncelikle dikkate almak zorundadırlar?

- A) kamuoyunun tepkisini
- B) hizmetin maliyetini
- C)hizmetin süresini
- D)hizmeti kimin yapacağını

12. Kamuoyu ile ilgili hangisi yanlıştır?

- A) Halkın bir kısmının bir konu hakkında benimsediği genel düşüncedir.
- B)Kamuoyunun oluşabilmesi için halkın bilinçlenmesi, duyarlı hale gelmesi gerekir.
- C)Kamuoyu oluşturarak yetkili kişilerin harekete geçmesi sağlanır.
- D) Kamuoyunu sadece medya etkiler

13. Aşağıdakilerden hangisi seçimle başa gelmez?

- A)muhtar
- B)belediye başkanı
- C)vali
- D)milletvekili

14. Kamuoyunun yerel yönetimler üzerine etkisi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Kamu görevlilerini denetler.
B) Belediye başkanlarını görevden alır.
C) Yerel yöneticilerin vermiş olduğu görevleri yaparlar.
D) Vermiş oldukları oylarla yönetimi belirler

15. Yerel yöneticilerin görev süresi kaç yıldır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

**16. Kişileri, grupları veya toplulukları kanun ve kurallara uygun idare etmektir.”
Yukarıda tanımı verilen kavram hangisidir?**

- A) egemenlik B) yönetim C) kamuoyu D) seçim

17. TBMM ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Meclisin üzerinde hiçbir güç yoktur.
B) Ulus egemenliğinin simgesidir.
C) Başbakan tarafından seçilir.
D) Milletvekilleri halk tarafından seçilir

18. Demokrasilerde egemen olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) vekiller B) padişah C) halk D) başbakan

- I. Seçmen kağıtlarını ulaştırmak.
II. Gerekliğinde ikametgah belgesi düzenlemek.
III. Yeni evlenenlerin nikahını kıymak.

19. Yukarıdakilerden hangileri muhtarın görevlerindedir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A) Yalnız I B) II – III
C) I – II D) hepsi

20. Aşağıdakilerden hangisi belediye imar müdürlüğünün etkinliklerindedir?

- A) parkların bakım ve onarımı
B) çevre temizliği
C) inşaat izni
D) çevre kirliliğiyle mücadele

21. Aşağıdakilerden hangisi kamuoyunun yerel yönetimlere etkisine örnek gösterilebilir?

- A) halkın isteğiyle kaza yapılan yere üst geçit yapılması
B) belediye başkanının beş yılda bir seçilmesi
C) çöplerin belediye tarafından toplanması
D) muhtarların mahalleyi yönetmesi

22. “Belediyemizin şehir içinde yaptığı yüksek zamlar toplu taşıma araçlarını kullanan bizleri zor durumda bıraktı “ diyen Murat Bey ve hemşehrileri bu zamlar karşısında ne yapmalıdırlar?

- A) Zamların geri alınması veya oranının düşürülmesi için kamuoyu oluşturulmalıdır.
B) Toplu taşımaya binmek yerine yürümeyi tercih etmelidir.
C) Şehir içi ulaşımın ucuz olduğu başka bir yere taşınmalıdır.
D) Yapılan zamlar karşısında sessiz kalmalıdırlar.

23. Aşağıdakilerden hangisi halkın seçtiği yöneticidir?

- A) vali
B) belediye başkan
C) kaymakam
D) okul müdürü

24.) Yapımı tamamlanan binalara oturma izni vermek belediyenin hangi alandaki hizmetidir?

- A) Ulaşım
B) Altyapı
C) İmar
D) Kültürel

25. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla gerçekleşen olaylardan biri değildir?

- A) egemenliğin millete geçmesi
B) yöneticilerin seçimle belirlenmesi

- C) padişah egemenliğinin ortadan kalkması
- D) meclisin tüm hakları elinde bulundurması

26. Aşağıdakilerden hangisi kamuoyu oluşturma yollarından biri değildir?

- A) imza kampanyası düzenleme
- B) basın toplantısı yapma
- C) yasa çıkarma
- D) yürüyüş yapma

27. Hangisi kamuoyunun oluşmasını sağlayan etkenlerden biri olamaz?

- A) İnsanların bilinçlenmesi
- B) Toplumsal konularda insanların duyarsızlaşması
- C) Haberleşmenin yaygınlaşması
- D) Sivil toplum kuruluşlarının sayıca artması

28. Aşağıdaki bayramlardan hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla doğrudan ilişkilidir?

- A) 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
- B) 30 Ağustos Zafer Bayramı
- C) 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı
- D) 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

29. Aşağıdakilerin hangisi, yerel yönetimlerinin görevidir?

- A) İnsanların ihtiyaçları
- B) İnsanların istekleri
- C) İnsanların şikâyetleri
- D) Hepsi

30. Demokrasinin uygulandığı bir ülke için hangisi söylenemez?

- A) Yöneticiler seçimle iş başına gelir.
- B) Herkes eşit haklara sahiptir.
- C) Halkın istekleri ön plandadır.

D) Oy verme hakkı belli kişilere aittir

Ek 2: 4. Sınıf “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Öntest-Sontest

1. Türkiye’nin Asya ve Avrupa’daki topraklarına sırasıyla ne ad verilir?

- A) Anadolu – Avrasya
- B) Anadolu – Trakya
- C) Anadolu – Gelibolu
- D) Anadolu – Mezapotamya

2) Ülkelerle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Türkiye’nin bütün toprakları Asya kıtasındadır.
- B) Yunanistan’ın Ege Denizi’ne kıyısı vardır.
- C) KKTC bir ada ülkesidir.
- D) İspanya, Avrupa kıtasında yer alır.

3) Ülke – başkent eşleştirmesi hangi seçenekte yanlış verilmiştir?

- A) Yunanistan – Atina
- B) Türkiye – Ankara
- C) İtalya – Madrid
- D) Bulgaristan – Sofya

4. Farklı ülkelerde yaşayan insanlar arasındaki farklılıklara aşağıdakilerden hangisi verilemez?

- A) Yaşam tarzları
- B) Giyinme biçimleri
- C) Yemek tarzları
- D) Beslenme ihtiyacı

5. Aşağıdakilerden hangisi daha geniş bir coğrafyada kutlanıyor olabilir?

- A) Anneler Günü
- B) Cadılar Bayramı
- C) Kurban Bayramı
- D) Nevruz Bayramı

- I. Güneşin doğduğu ülke olarak adlandırılır.
II. Bayrağında güneş vardır.
III. Teknolojide gelişmiştir.

6. Yukarıda sözü edilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkiye B) İngiltere C) Özbekistan D) Japonya

7. Ülkemizin güney komşusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunanistan B) Gürcistan
C) Ermenistan D) Suriye

8. Nevruz Bayramı aşağıdaki ülkelerden hangisinde kutlanmaz?

- A) Türkmenistan B) Kazakistan
C) Makedonya D) Fransa

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin sınır komşularından biri değildir?

- A) Yunanistan B) Afganistan
C) Suriye D) Bulgaristan

10) Aşağıdakilerden hangisi Türki Cumhuriyetlerden biri değildir?

- A) Azerbaycan B) Türkmenistan C) Özbekistan D) Yunanistan

11. Başkenti Amsterdam olan, laleleriyle ünlü Avrupa ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hollanda B) Kenya C) Brezilya D) Çin

12. Ülke – başkent eşleştirmesi hangi seçenekte yanlış verilmiştir?

- A) Yunanistan – Atina

- B) Türkiye – Ankara
C) İtalya – Madrid
D) Bulgaristan – Sofya

13. Boğa güreşleri ve Domates Festivali ile ünlü olan Avrupa ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkiye B) İspanya C) Arjantin D) Özbekistan

- I. Pirinç bol yetişir
II. Asya kıtasında yer alır.

14. Yukarıda özellikleri verilen ülke hangisidir?

- A) Bulgaristan B) Yunanistan C) Çin D) Azerbaycan

15.bayramlarda ve özel günlerde kimono adı verilen kıyafetler giyer. Yukarıdaki cümlede noktalı yere aşağıdakilerden hangisi gelebilir?

- A) Türkler B) Japonlar C) Fransızlar D) İtalyanlar

- I. Futbolun sevilmesi
II. Rio Karnavalının olması
III. Amerika kıtasında olması

16. Yukarıda verilen bilgilerden hangisi hem Türklerin hem de Brazilyalıların ortak özelliğidir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) Hepsi

17. Eskimoların kürklü ve kalın giyecekler giymelerinin nedenlerinden biri hangisi olabilir?

- A) Gelenek
B) İklim koşulları
C) Maddi imkânlar
D) Yırtıcı hayvanlardan korunma

18. Aşağıdaki bayramlardan hangisi Türkiye'de kutlanmamaktadır?

- A) Zafer Bayramı B) Şeker Bayramı
C) Nevruz Bayramı D) Bağımsızlık Bayramı

19. Ülkeler ve kutladıkları özel günler bakımından yanlış eşleştirilen ülke hangi seçenekte verilmiştir?

- A)Almanya – Noel
B)Türkiye – Nevruz
C)İngiltere- Ramazan
D)Meksika – Fiesta

Ek 3: 4. Sınıf “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Çalışma Kâğıdı 1

1. hangisi seçimle başa gelen yöneticilerden değildir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A.muhtar B.belediye başkanı C.vali D.milletvekili

2.Aşağıdakilerden hangisi merkeze bağlı yönetim birimlerindedir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A.Belediye B.Muhtarlık C.İl özel idaresi D.Valilik

3. “Şehir içindeki yolların yapılmasından ve temizlik işleri ile ilgilenen yerel yönetim birimi hangisidir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A.belediye B.muhtarlık C.valilik D.il özel idaresi

4. “İkametgah belgesi nereden alınmaktadır?

- A.belediye B.Nüfus Müd. C.valilik D.kaymakamlık

- I.şehir temizliğini yapmak.
- II.ikametgah belgesi vermek.
- III.şehirler arası yolları yapmak.

5.Yukarıdakilerden hangileri belediyenin görevlerindedir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A.yalnız I B.I – II C.I – III D.I – II – III

6.Aşağıdakilerden hangisi muhtar olabilmek için aranan şartlardan değildir?

- A.Üniversite mezunu olmak. B.Yirmi beş yaşını doldurmuş olmak.
C.Yüz kızartıcı suç işlememek olmak. D.Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.

7.Aşağıdakilerden hangisini seçimle seçmeyiz?

- A.belediye başkanlarını B.muhtarları
C.Kaymakamı D.milletvekillerini

8. Amcamın nikahını.....kıydı. Yandaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A.belediye başkanı B.muhtar C.başbakan D.vali

9. “Ahmet, akşam babasının annesine : “Seçmen kağıtlarımız gelmiştir. Yarın gidip de alalım.” dediğini duydu.”

Ahmet’in ailesi, seçmen kağıtlarını nereden alabilirler?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A.belediyeden B.muhtardan
C.validen D.kaymakamdan

10.Aşağıdakilerden hangisi belediyenin görevlerinden değildir?

A.İçme suyu sağlamak.

B.Şehrin altyapı işlerini yapmak.

C.Seçmen kâğıtlarını sahiplerine ulaştırmak.

D.Şehrin temizliğini sağlamak

11.Yerel seçimler kaç yılda bir yapılır?

A. 6

B.5

C. 4

D. 3

12.Yerel seçimlerde, aşağıdakilerden hangisi seçilmez?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

A. Aza

B.muhtar

C. belediye başkanı

D.il özel idaresi

13.Belediyelerle ilgili ifadelerden hangisi doğrudur?

A.Belediye başkanı seçimle iş başına gelir..

B.Şehir içindeki yolları yapar.

C.Şehir içi ulaşımı sağlar

D.Belediye başkanı 7 yılda bir yapılan seçimlerle belli olur.

14. “Esmâ, yolda giderken alt yapı çalışmaları olduğu için yolun kapalı olduğunu gördü.”

Buna göre, bu çalışmayı aşağıdakilerden hangisi yapıyor olabilir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

A.muhtar

B.vali

C.başbakan

D.belediye

I.Seçmen kâğıtlarını seçmene ulaştırmak.

II.Gerektiğinde ikametgah belgesi düzenlemek.

III.Yeni evlenenlerin çiftlerin nikahını kıymak.

15. Yukarıda sayılanlardan hangisi ya da hangileri muhtarın görevlerindedir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

A.Yalnız I

B.II – III

C.I – II

D.hepsi

16. Pazarı teftiş eden zabıtalardan hangisine bağlıdır?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

A.belediye B.muhtarlık C.vali D.kaymakam

17. Kimlik kağıdını kaybeden birinin yenisini çıkarmak için hangisine gitmesi gerekir?

A.kaymakamlık B.belediye
C.nüfus müdürlüğü D.valilik

18. “Okul müdürümüz, gelecek sene 1. Sınıfa gidecek olan çocukların tespiti için, dan yardım istedi.”

Yukarıdaki tümcede boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

(http://www.testimiz.com/Test_detay-4._sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

A.belediye başkanı B.muhtar
C.vali D.kaymakamlık

Ek 4: 4. Sınıf “İnsanlar ve Yönetim” Ünitesi Çalışma Kâğıdı 2

1. Bir okulda aşağıdakilerden hangisi seçimle iş başına gelir?

A. okul müdürü B. okul müdür yardımcısı
C. öğretmenler D. öğrenci temsilcisi

2. Muhtarlık Kurumu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A. Köy veya mahalleyi yönetirler.
B. Beş yıl için seçilirler.
C. Herhangi bir partiye üye olabilirler.
D. Belediye encümeninin doğal üyeleridirler.

3. Aşağıdakilerden hangisi belediye yönetiminin yürütme organıdır?

A. belediye encümeni B. belediye başkanı

C. belediye meclisi

D. belediye iktisat işleri müdürlüğü

4. Devlet, aşağıdaki görevlerden hangisini belediyelere vermiştir?

A. eğitim işlerini

B. altyapı işlerini

C. adli işleri

D. sağlık işlerini

5. Toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kamu kuruluşlarınca yönetilen hizmete ne ad verilir?

A. kamuoyu

B. kamu hizmeti

C. kamu ihtiyacı

D. sosyal hizmet

6. Aşağıdaki yöneticilerden hangisi devlet tarafından atanır?

A. vali

B. ihtiyar heyeti

C. muhtar

D. belediye başkanı

7. Mahallede çöplerin toplanmamasından şikâyetçi mahalleli çözüm için nereye gitmelidir?

A. Valiye

B. Belediyeye

C. Kaymakama

D. Muhtara

8. Belediye başkanı ve muhtarları belirlemek için yapılan seçimlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A. yerel seçim

B. genel seçim

C. başbakanlık seçimi

D. özel seçim

9. Aşağıdakilerden hangisi kamuoyu oluşturma yollarından biri değildir?

A. imza kampanyası düzenleme

B. basın toplantısı yapma

C. yasa çıkarma

D. yürüyüş yapma

10. Eğitici kulüplerde başkanların seçimle belirlenmesi aşağıdaki hangi bilincin gelişmesinde rol oynar?

A. yarış

B. liderlik

C. yönetim

D. demokrasi

11. Aşağıdakilerden hangisi demokratik ülkelerde meydana gelir?

- A. halkın yöneticileri seçimle işbaşına getirmeleri
- B. eğitim ve sağlık hizmetlerinin devletçe yapılması
- C. basının sıkı denetim altında bulundurulması
- D. suçluların halk tarafından cezalandırılması

12. Mahalle muhtarları ve ihtiyar heyetini aşağıdakilerden hangisi seçer?

- A. vali
- B. belediye başkanı
- C. mahalle halkı
- D. Kaymakam

13. Aşağıdakilerden hangisi belediyenin denetim birimlerinden biri değildir?

- A. İmar Müdürlüğü
- B. Zabıta Müdürlüğü
- C. Veteriner işleri müdürlüğü
- D. İktisat İşleri Müdürlüğü

14. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki demokratik yaşama doğrudan katkısı olan bir gelişme değildir?

- A. TBMM'nin açılışı
- B. ilk anayasanın kabulü
- C. saltanatın kaldırılışı
- D. Ankara'nın başkent oluşu

15. Aşağıdakilerden hangisi belediye imar müdürlüğünün etkinliklerindedir?

- A. parkların bakım ve onarımı
- B. çevre temizliği
- C. inşaat izni
- D. çevre kirliliğiyle mücadele

16. Aşağıdakilerden hangisi halkın seçtiği yöneticidir?

- A. vali
- B. belediye başkanı
- C. kaymakam
- D. Banka müdürü

17. Yerel seçimler kaç yılda bir yapılır? (http://www.testimiz.com/Test_detay-4_sinif_insanlar_ve_yonetim-1341)

- A. 1
- B. 3
- C. 5
- D. 7

18. Aşağıdakilerden hangisi kamuoyunun yerel yönetimlere etkisine örnek gösterilebilir?

- A. sıkça kaza olan bir yerde halkın isteğiyle üst geçit yapılması
- B. belediye başkanının beş yılda bir seçilmesi
- C. çöplerin belediye tarafından toplanması
- D. muhtarların mahalleyi yönetmesi

19. Aşağıdakilerden hangisi belediyenin görevlerinden değildir?

- A. şehir içi ulaşımı sağlamak
- B. şehirlerarası yol yapmak
- C. park ve bahçelerin bakımını yapmak
- D. cadde ve sokakları temizlemek

20. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılış nedenlerinden değildir?

- A. milleti temsil etmek
- B. ulus egemenliğini yerleştirmek
- C. Çocuklara bayram armağan etmek
- D. halkın kendini yönetmesini sağlamak

Ek 5: 4. Sınıf “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi Çalışma Kâğıdı

BOŞLUK DOLDURMACA

Almanya	Avrupa	Antartika	Çin	Türkiye
.....				
Dünyada	Kuzeybatı	Avrupa		

Aşağıdaki cümlelerin noktalı yerlerine, yukarıda verilen sözcüklerden uygun olanlarını yazınız.

1. Türkiye, Asya vekıtaları arasında yer alır.
2. Anneler Günü, tüm kutlanan özel günlerden biridir.
3. Türklerin Avrupa'da en çok yaşadığı ülkelerin başında gelir.
4. Tüm yüzeyi buzullarla kaplı olankıtasında insan yaşamaz.
5. dünyanın en kalabalık ülkesidir.

6. Dünya ülkeleri arasında çocuk bayramının kutlandığı tek ülke
'dir.
7. Bulgaristan ve Yunanistansınırımızda bulunan komşularımızdır.
8. İspanya, İngiltere, Belçikakıtasında bulunur.

DOĞRU -YANLIŞ

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlarına D, yanlış olanlarına Y yazınız.

- () Dünyaca ünlü halıları olan ülke İspanya'dadır.
- () Eysel Kulesi, İnan'dadır.
- () Dünya üzerinde altı kıta (anakara) vardır.
- () Coğrafi yapı ve iklim yaşantımızı etkiler.
- () Pisa Kulesi, İtalya'dadır.
- () Özgürlük Heykeli, Irak'tadır.
- () Düden Şelalesi, Türkiye'dedir.
- () Çin Şeddi, Japonya'dadır.
- () Özbeklerin pilavları meşhurdur.
- () Kimono Japon kıyafetidir.
- () Eysel Kulesi İspanya'dadır

ÇOKTAN SEÇMELİ TEST

1)Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde kutlanan ulusal günlerden biri değildir?

- A. Zafer Bayramı
- B. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- C. Cumhuriyet Bayramı
- D. Domates Karnavalı

Türkiye iki ayrı kıta arasında yer alan muhteşem bir ülkedir.

2) Türkiye'nin üzerinde yer aldığı kıtalar aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Afrika – Avrupa
- B. Asya – Afrika

- C. Asya – Avrupa
D. Avrupa – Amerika

- I. Bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin başkentiydi.
II. Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlar.
III. Türkiye'nin nüfus bakımından en büyük şehridir.

3) Yukarıda sözü edilen şehrimiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Ankara B. Edirne C. İstanbul D. İzmir

- I- Başkenti Atina'dır.
II. Batı'daki komşularımızdandır.

4) Yukarıda sözü edilen ülke aşağıdakilerden hangisidir ve hangi kıtada yer alır?

- A. Yunanistan – Avrupa
B. Bulgaristan – Avrupa
C. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi – Asya
D. Ermenistan – Asya

5) Aşağıdakilerden hangisi 21 Mart tarihinde Nevruz Bayramı'nı kutlayan ülkelerden biri değildir?

- A. Yunanistan B. Türkiye C. Azerbaycan D. Özbekistan

6) Aşağıdaki başkent eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Bulgaristan- Sofya
B) Azerbaycan- Bakü
C) Fransa – Paris
D) Hollanda – Bağdat

7) Türkiye'nin komşuları ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Güney komşumuz Suriye'dir.
- B) Kuzey batı komşumuz Gürcistan'dır.
- C) Kuzey doğu komşumuz Ermenistan'dır.
- D) Kuzey batı komşumuz Yunanistan'dır.

8) Aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) ABD, Avrupa kıtasında yer alır.
- B) İtalya, Afrika kıtasında yer alır.
- C) 6 kıta (anakara) vardır.
- D) Çin, Avrupa kıtasında yer alır.

9) Aşağıdaki ülkelerden hangisinde kullanılan dil, bizim dilimizle oldukça benzer özelliklere sahiptir?

- A) İngiltere
- B) Norveç
- C) Finlandiya
- D) Azerbaycan

Ek 6: 4. Sınıf "İnsanlar ve Yönetim" Ünitesi İzleme Testi

1) Valileri ve kaymakamları atar. Yukarıdaki boşluğa hangisi gelmelidir?

- A) TBMM
- B) Merkezi yönetim
- C) Belediye başkanı
- D) Muhtar

2) Halkın çoğunluğunun benimsediği düşünceye ne ad verilir?

- A) Kamuoyu
- B) Görüş
- C) Halkın Sesi
- D) Demokrasi

3) Milletvekillerinin halkı temsil etmek için bir araya geldikleri kuruma ne ad verilir?

- A) TEMA
- B) AKUT
- C) TBMM
- D) AÇEV

4) Aşağıdakilerden hangisi belediyenin görevleri arasında yer almaz?

- A. ulaşımı sağlamak
- B. seçmen listelerini asmak
- C. cadde ve sokakları temiz tutmak
- D. şehir içi yolları yapmak

5) Aşağıdaki yöneticilerden hangisi seçimle iş başına gelir?

- A. muhtarı
- B. kaymakam
- C. okul müdürü
- D. Vali

6) Toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kamu kuruluşlarınca yönetilen hizmete ne ad verilir?

- A. kamuoyu
- B. kamu hizmeti
- C. kamu ihtiyacı
- D. sosyal hizmet

7) Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılış nedenlerinden değildir?

- A. milleti temsil etmek
- B. ulus egemenliğini yerleştirmek
- C. cumhuriyeti ilan etmek
- D. halkın kendini yönetmesini sağlamak

8) Demokrasinin uygulandığı bir ülkede aşağıdakilerden hangisi görülmez?

- A. Yöneticiler seçimle iş başına gelir.
- B. Herkes eşit haklara sahiptir.
- C. Halkın istekleri ön plandadır.
- D. Oy verme hakkı belli gruba aittir

9) Ülkemizde yöneticileri belirlemek için oy kullanmak aşağıdaki haklardan hangisidir?

- A. tercih
- B. Seçme
- C. seçilme
- D. Tayin

10) Belediye başkanı ve muhtar kaç yıl için seçilir?

- A. 1
- B. 3
- C. 5
- D. 7

11)Mahallesinde oturanların ikamet işlerine bakmak,seçmen listelerini askıya çıkarmak hangisinin görevidir?

- A) Kaymakam B) Vali
C) Belediye Başkanı D) Muhtar

12)İlin en büyük idari amiri kimdir?

- A)Belediye başkanı B) Kaymakam C)Vali D) Muhtar

13)Demokrasilerde egemen olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A. belli bir grup B. padişah
C. Halk D. başbakan

14)Aşağıdakilerden hangisi belediyenin denetim birimlerinden biri değildir?

- A. İtfaiye Müdürlüğü
B. Park ve Bahçeler Müdürlüğü
C. İmar İşleri Müdürlüğü
D. Sağlık Müdürlüğü

15)Aşağıdakilerden hangisi belediye imar müdürlüğünün etkinliklerindedir?

- A. parkların bakım ve onarımı
B. çevre temizliği
C. inşaat izni
D. çevre kirliliğiyle mücadele

16)Bir ilde ilin temizliğiyle ilgili işlerden sorumlu kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A. belediye B. Valilik
C. Muhtarlık D. il özel idaresi

17)Aşağıdakilerden hangisi muhtarın görevlerinden biri değildir?

- A. Askerlik çağına gelenleri ilgililere bildirmek.
B. Okul çağına gelenleri ilgililere bildirmek.
C. Evlenme çağına gelenleri ilgililere bildirmek.

D. Seçme çağına gelenleri ilgililere bildirmek

18)Nüfus cüzdanını kaybedip yeniden çıkarmak isteyen biri nereye gitmelidir?

- A) Kaymakamlık
- B) Belediye
- C) Valilik
- D)Nüfus Müdürlüğü

19)Yönetim birimlerinin büyükten küçüğe sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A. ilçe - il – köy
- B. köy - ilçe - il
- C. il- - köy – ilçe
- D. il - ilçe - köy

20) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A. ulusal egemenlik
- B. demokrasi
- C. uygarlık
- D. saltanat

Ek 7: 4. Sınıf “Uzaktaki Arkadaşım” Ünitesi İzleme Testi

1-Bayrağımızın üzerinde ne şekli vardır?

- A) Yalnız beyaz ay
- B) Yalnız beyaz yıldız
- C) Güneş
- D) Beyaz ay ve yıldız

2-Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti neresidir?

- A) İstanbul
- B)Ankara
- C)Samsun
- D)İzmir

3-Aşağıdaki yemeklerden hangisi Türklere özgü yemek değildir?

- A) Hamburger
- B) Dolma
- C) Döner
- D) Mantı

4-Türkiye hangi iki kıta arasında yer almaktadır?

- A) Asya-Amerika
- B) Avrupa - Afrika
- C) Asya-Afrika
- D) Asya - Avrupa

5-Aşağıda bayrakla ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Her ülkenin bayrağı yoktur.
- B) Bayrak o ülkenin bağımsızlığını simgeler.
- C) Bütün ülkelerin bayrağının rengi aynıdır.
- D) Bayrak bağımsızlık sembolü değildir

6- Aşağıdakilerden hangisi bir ülke adı değildir?

- A)Almanya B)İngiltere C) Avusturya D) Avrupa

7-Ülke- başkent eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Japonya – Tokyo B) İran – Tahran
- C) İtalya – Roma D) Çin – Atina

8-Aşağıdaki ülkelerden hangisinde Nevruz Bayramı kutlanmaz?

- A)İspanya B) Türkiye C)Azerbaycan D)Türkmenistan

9- Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde kutlanan bayramlardan biri değildir?

- A) Ramazan Bayramı B) Zafer Bayramı

C) Cadılar Bayramı

D) Kurban Bayramı

10- Ülkemizle aynı dili konuşan; fakat lehçesi bizden farklı olan ülke hangisidir?

A) Fransa B) ABD C) Çin D) Azerbaycan

11- Ülkemizde kutlanan dini bayramlar aşağıdaki ülkelerin hangisinde kutlanmaz?

A) Suudi Arabistan B) İran C) Mısır D) İngiltere

12- Aşağıdakilerden hangisi bir ülke adıdır?

A) İngiltere B) Londra C) Ankara D) Asya

13- Çizme şeklinde karası olan ve pizzasıyla ünlü Avrupa devleti hangisidir?

A) Hollanda B) İtalya C) İngiltere D) Portekiz

I. Zafer Bayramı

II. Rio Karnavalı

III. Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı

IV. Cumhuriyet Bayramı

V. Cadılar Bayramı

14- Yukarıdakilerden hangisi ulusal özel günlerimizdendir?

A) I- III B) I-II-V C) I- III-IV D) III-IV-V

15- Toplumların yaşayışları hakkında araştırma yapmak istersek aşağıdakilerden hangisini öğrenmemize gerek yoktur?

A) Giydikleri giysileri

- B) Kutladıkları milli bayramları
C) Ulusal yemekleri
D) Kişilerin kardeş sayıları

16- Aşağıdaki ülkelerden hangisi sınır komşumuz değildir?

- A) Bulgaristan B) İran C) Japonya D) Irak

17- Tüm dünyada “Yılbaşı” olarak kutlanan tarih nedir?

- A) 31 Aralık B) 23 Nisan C) 19 Mayıs D) 10 Kasım

18- Aşağıdakilerden hangisi Avrupa devleti değildir?

- A) Hollanda B) İspanya C) İtalya D) Brezilya

19- Aşağıdakilerden hangisi Afrika kıtasında yer almaz?

- A) Gürcistan B) Sudan C) Cezayir D) Mısır

20- Dünyamızın üzerinde kaç tane kıta vardır?

- A) 7 B) 6 C) 5 D) 4

Testlerde Yararlanılan Kaynaklar

Celep, M. (2012). *Damla Soru Canavarı Tüm Dersler Soru Bankası*. İstanbul: Damla Yayınevi
Tüysüz, S. (2012). *İlköğretim Sosyal Bilgiler 4 ders Ve Öğrenci Çalışma Kitabı*. Ankara: Tuna Matbaacılık

<http://www.sosyalbilgiler.tk/sosyal-bilgiler-4-sinif-yerel-yonetimler-test.html>

Ek 8: ÖTBB Görüşme Formu

ÖTBB UYGULAMASI ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YAPILAN ÖTBB TEKNİĞİ UYGULAMASINI DİKKATE ALARAK CEVAPLAYINIZ	YANITLAR
“Sosyal Bilgiler dersinde kullandığımız yeni öğretim teknîği (ÖTBB) ile ilgili düşüncelerinizi yazınız.	

Ek 9: Araştırma İzni

**T.C.
SULTANGAZİ KAYMAKAMLIĞI
Şehit Teğmen Ali Yılmaz İlköğretim Okulu**

SAYI : 77087488.15.929/ 348
KONU : Seçil Kurçak (Küçükilhan)'ın Yüksek
Lisans Tez Çalışması
Kurum : 737238
T.c.k : 12073504248

16/08/2013

İLGİLİ MAKAMA

Okulumuz sınıf öğretmeni ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Seçil KURÇAK
(Küçükilhan) 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 4/A ve 4/C sınıflarında "Öğrenci Takımları
Başarı Bölümleri Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarıya ve Kalıcılığa
Etkisi" adlı tez çalışması yapmıştır.

Gereğini olurlarınıza arz /rica ederim.

İlkay GÜL
Okul Müdürü V.

Ek:

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Şehit Teğmen Ali Yılmaz İlköğretim Okulu Müdürlüğü
Zübeyde Hanım Mah.Kazım Karabekir cd.No:11
SULTANGAZİ /İSTANBUL
Msn - E-Posta: 969735@sultangazimem.zsb

EĞİTİMDE REFORM
%100
Daha aydınlık

Project: Seçil Küçükilhan
Generated: 26.07.2013 16:08
Created: 25.07.2013 23:56
Modified: 26.07.2013 16:04
Location: C:\Users\ulubatlısinan\Documents\Seçil Küçükilhan.nvp

Attributes

Sub-folders: 0
Items: 0

Cases

Sub-folders: 0
Items: 16

Documents

Sub-folders: 0
Items: 16

Externals

Sub-folders: 0
Items: 0

Free Nodes

Sub-folders: 0
Items: 0

Matrices

Sub-folders: 0
Items: 0

Memos

Sub-folders: 0
Items: 0

Models

Sub-folders: 0
Items: 0

Queries

Sub-folders: 0
Items: 0

Relationship Types

Sub-folders: 0
Items: 1

Relationships

Sub-folders	0
Items	0

Results

Sub-folders	0
Items	0

Sets

Sub-folders	0
Items	0

Tree Nodes

Sub-folders	0
Items	6